

Kahan



Nejlepší zpravodaj
v kraji a druhý v ČR*

6 REKONSTRUKCE NÁMĚSTÍ

Rodí se nová podoba náměstí
J. A. Alise

13 BEZPEČNOST CHODCŮ

Jaké povinnosti mají chodci
i řidiči u přechodů? Radí
Policie ČR i Besip

24 PRIORITY PODLE ZASTUPITELŮ

Aquapark, bydlení, rozpočet,
Fantova louka či bezpečnost



Prožijte nový rok v klidu a ve zdraví

DOMY U ORLICKÉ PŘEHRADY

Bor a Klenovice



Tel.:
777 770 133

OIR  DOMY

www.oirdomy.cz

1.SčV, a.s. se sídlem ke Kable 971, 100 00 Praha 10 – provozovatel vodohospodářských služeb přijme do provozní oblasti v Příbrami:

Specialista přípravy staveb – rozpočtář/ka

Požadujeme:

- zabezpečuje přípravu pro realizaci staveb
- provádění rozpočtů v programu BuildPower
- monitoring veřejných zakázek
- kompletace nabídek, podání nabídek na profil zadavatelů nebo jiným způsobem
- zodpovídá za kompletaci dokumentů k výběrovým řízením
- připravuje a kompletuje smlouvy o dílo
- zajišťuje organizaci staveniště a zásobování materiálem na něm

Nabízíme:

- zázemí a stabilitu silné nadnárodní společnosti
- valorizované mzdové ohodnocení, mimořádné odměny při nadstandardním plnění pracovních povinností
- nadstandardní výhody pro zaměstnance i pro rodinné příslušníky

Nástup:

IHNED nebo dle dohody

Životopisy zasílejte na Ihridelova@1scv.cz, pjicha@1scv.cz
Těšíme se na budoucí spolupráci

1.SčV, a.s. se sídlem ke Kable 971, 100 00 Praha 10 – provozovatel vodohospodářských služeb přijme do laboratoře v Příbrami:

Laborant/ka – biolog/bioložka-vzorkař/ka

Požadujeme:

- středoškolské odborné vzdělání s maturitou – průmyslová škola potravinářská nebo chemická
- řídicí oprávnění skupiny B – aktivní řidič
- aktivní účast na zavádění a validaci analytických metod
- zpracování dat na počítači, Word, Excel, Google, internet, intranet
- dobrou fyzickou zdatnost a zručnost při odběru vzorků a práci v laboratoři

Nabízíme:

- zázemí a stabilitu silné nadnárodní společnosti
- valorizované mzdové ohodnocení, mimořádné odměny při nadstandardním plnění pracovních povinností
- nadstandardní výhody pro zaměstnance i pro rodinné příslušníky

Nástup:

IHNED nebo dle dohody

Životopisy zasílejte na Ihridelova@1scv.cz, laborator@1scv.cz
Těšíme se na budoucí spolupráci

Město Příbram vás zve na 

TŘÍKRÁLOVÝ PRŮVOD

**PÁTEK
6. 1. 2023, 16.00**

TRASA PRŮVODU:
Městský úřad Příbram, Tyršova 108 - Haillova ulice
- Jiráskovy sady - Lázeňská - Pražská - náměstí T. G. Masaryka



PRŮVOD JE USPOŘÁDÁN NA PODPORU TŘÍKRÁLOVÉ SBÍRKY | V ČELE PRŮVODU POJEDOU TŘI KRÁLOVÉ NA ŽIVÝCH VELBLOUDECH

 MĚSTSKÉ KULTURNÍ CENTRUM PŘÍBRAM |  Charita Česká republika

OBSAH ČÍSLA

- 4** VIRTUÁLNÍ UNIVERZITA TŘETÍHO VĚKU ZAČÍNÁ V ÚNORU
- 6** RODÍ SE NOVÁ PODOBA NÁMĚSTÍ J. A. ALISE
- 10** SADŮM NAVRACÍME JEJICH BÝVALOU SLÁVU. ROZHOVOR S WOUTEREM VERLEUREM
- 13** JAKÉ POVINNOSTI MAJÍ CHODCI I ŘIDIČI U PŘECHODŮ
- 16** SENIOŘI SE UČILI FOTIT, VÝSLEDKY JSOU K VIDĚNÍ VE ZDABOŘSKÉ NEMOCNICI
- 24** PRIORITY PODLE ZASTUPITELŮ: AQUAPARK, BYDLENÍ, ROZPOČET, FANTOVA LOUKA ČI BEZPEČNOST



JENOM PŘEŽÍT NESTAČÍ

Dáváte, nebo dostáváte k Vánocům knížky? A také máte tolik rádi tu vůni papíru a knihařských lepidel, která se z nich line? Úplně stejně může v těchto dnech vonět kniha příběhů třiadvacátého roku. Ta se nám všem, ať už jsme si o ni Ježíškovi psali, nebo ne, objevila na nočních stolcích a zůstane tam až do příštího Silvestra. Vtipné na ní je to, že má úplně všechny listy prázdné. Začnou se plnit písmenky postupně, podle toho, co se v následujících měsících přihodí. Do určité míry to skýtá příležitost alespoň částečně obsah jednotlivých kapitol ovlivnit, i když...

Do naší pomyslné městské knihovny jsme nedávno uložili obsáhlou tetralogii příběhů let osmnáct až dvacet dva. První díl připomíná spíše budovatelské dílo o tom, jak se nám daří, jak prosperujeme a jak není nic, čeho bychom se měli bát. Druhý a třetí díl značně potěmní a děsí čtenáře vyprávěním o zákeřné nemoci a věznění společnosti v okovech lockdownů. Čtvrtý díl nese podtitul Na východní frontě neklid, přičemž končí kapitolami s názvy Plyn nad zlato a S proudem nejsou žerty. Osobně jsem moc rád, že jsme tyto čtyři „bichle“ nacpali k ostatním do regálu a můžeme začít psát příběhy nové. Tohle totiž nechcete znovu ani číst a už vůbec ne znovu zažívat.

Slíbme si, že uděláme všechno pro to, aby se za rok ta naše pomyslná knížka s třiadvacítkou na přebalu dobře četla. Zkusme zapracovat na tom, aby měly jednotlivé příběhy šťastné konce, aby dobro vítězilo (nebo aspoň remizovalo) nad zlem, aby nepřevládly pitomé názory a nálady ve společnosti, aby se nám, tak jako v uplynulých letech, podařilo učinit víc a dotáhnout věci dál, než jen to „tak nějak přežít“. Dokázali jsme, že to umíme, proto se výzev nového roku bát nemusíme.

■ Jan Konvalinka
starosta města Příbram



| | |
|---|----|
| Linka 6A obsluhuje novou zastávku | 4 |
| Nový most v Plynárenské ulici | 6 |
| Na obnově sadů spolupracovaly město, spolek Svatohorské sady, farnost i Billa | 12 |
| Střednědobá energetická opatření (II.) | 15 |
| Vůz na vývoz polozapuštěných kontejnerů je v provozu | 16 |
| Žáci ZUŠ Antonína Dvořáka sklízeli ovace na festivalu ve Španělsku | 17 |
| Magdaléna působí v Příbrami a okolí už 20 let | 18 |
| Buspruh zkracuje příjezd do Prahy | 19 |
| Jaký byl advent v Příbrami | 20 |
| Charkov pohledem ukrajinského chemika a Sibíř v hledáčku českého fotografa | 22 |
| První místo pro Příbram vybojovala Viktorie Křivová | 23 |
| Vypravme se na Čertovo vřeten v Jižních Brdech | 26 |
| Jaká je minulost zříčené budovy spořitelny z roku 1922 | 28 |
| Nabídka nebytových prostorů k pronájmu | 30 |

* Městský zpravodaj Kahan byl v roce 2022 vyhodnocen jako nejlepší zpravodaj ve Středočeském kraji (kategorie měst nad 10 000 obyvatel) a druhým nejlepším v České republice. Ocenění bylo uděleno společností Kvalikom. V minulosti Kahan jako nejlepší městský zpravodaj získal ocenění v letech 2016 a 2017. Soutěž tehdy vyhlašovaly Katedra politologie a evropských studií Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, Civipolis, Unives.eu, Angelus Aureus a Sdružení místních samospráv České republiky.

Kahan - Zpravodaj města Příbram, vychází 11x ročně, slouží k informování občanů města Příbram. **Vydává:** Město Příbram, Tyršova 108 (IČO: 00243132) pod registračním číslem Ministerstva kultury ČR E11726 v nákladu 15 900 výtisků. Do každé domácnosti v Příbrami je doručen jeden výtisk zdarma. **Místo vydání:** Městský úřad Příbram, Odbor komunikace a cestovního ruchu, Příbram I, Tyršova 108, tel.: 318 402 281, e-mail: kahan@pribram.eu. **Příjem inzerce:** Odbor komunikace a cestovního ruchu, tel.: 318 402 281, e-mail: kahan@pribram.eu. Za věcnou správnost článků odpovídají autoři. **Redakční rada:** Jan Konvalinka, Vladimír Karpíšek, Miroslav Peterka, Zuzana Kučerová, Eva Švehlová, Jaroslav Hodrment. **Šéfredaktor:** Stanislav D. Břeň. **Redakční uzávěrka** je první den předchozího měsíce. Další zprávy radnice na pribram.eu, kahan.pribram.eu nebo facebook.com/mestskyuradpribram. Distribuce tohoto čísla probíhá od 28. prosince 2022 do 3. ledna 2023. Vízuál na titulní straně: Lemon design

KRÁTCE

Představení projektů koncem ledna

Město každoročně připravuje plán projektů, které se mají realizovat v následujícím roce. Aby bylo pro potenciální dodavatele jednodušší se na případné zakázky připravit, je jim tento plán představen při setkání Meet The Buyer - Poznej svého zadavatele. „Tato aktivita se nám osvědčila a s povděkem ji přijímají také sami dodavatelé. Díky tomu, že předem vědí, do kterých zakázek se budou moci hlásit, mají možnost lépe si zorganizovat svůj pracovní rok,“ řekl starosta Jan Konvalinka a dodal: „Ideální je toto setkání uspořádat na konci roku, tentokrát ovšem s ohledem na pozdější schvalování městského rozpočtu představíme projekty až koncem ledna.“ Kromě samotného představení plánu veřejných zakázek na rok 2023 budou také prezentována obecná témata k veřejným zakázkám, jako například praktické tipy pro podávání nabídek, aktuality v legislativě či informace o dynamickém nákupním systému.

Využijte dotace od kraje

Z fondů Středočeského kraje mohou čerpat dotace nejen obce, ale také spolky, sportovní kluby nebo jednotlivci. Např. ve Fondu sportu a volného času, který podporuje investice do sportovišť či pořádání turnajů, je alokováno 40 milionů korun. Fond startuje v lednu. „Stejně tak v lednu je otevřen například Fond kultury a obnovy památek, který pomáhá s obnovou kulturních památek. Mnoho z nich je v soukromém vlastnictví nebo se o ně starají neziskové organizace či dobrovolníci. Letos jsme také poprvé otevřeli fond Obchůdek 2021+, který má pomoci udržet malé prodejny v obcích do 1 000 obyvatel,“ informovala hejtmanka Petra Pecková. Podrobnosti jsou na webu kr-stredocesky.cz v záložce Granty a dotace.

Virtuální univerzita třetího věku začíná v únoru

V únoru se otevírá další semestr Virtuální univerzity třetího věku. Tentokrát si mohou studenti vybrat ze dvou kurzů - od 10.00 kurz Buddhistické umění Indie a od 13.30 kurz Pozoruhodný svět hub. První přednáška se uskuteční 9. února v Knihovně Jana Drdy na náměstí T. G. Masaryka. Ke studiu se můžete přihlásit na e-mailu vapenikova@kjd.pb.cz nebo telefonu 318 626 486. Podle pravidel univerzity se studia mohou účastnit občané-senioři nebo invalidní důchodci. Další informace jsou na webech kjd.pb.cz a e-senior.czu.cz. Program, který umožňuje seniorům v regionech vysokoškolské zájmové studium, otevřela Knihovna Jana Drdy v roce 2016, a to ve spolupráci s Provozně-ekonomickou fakultou České zemědělské univerzity v Praze.

Linka 6A obsluhuje novou zastávku



Od poloviny prosince je linkou MHD 6A nově obsluhována autobusová zastávka „Příbram, Pod Hvězdičkou“ v Evropské ulici. „K této změně se přistupuje na základě žádostí od občanů, kteří chtějí prostřednictvím MHD získat lepší možnost přístupu jak k podnikům v této lokalitě, tak také k nedalekému hobby marketu,“ informoval starosta Jan Konvalinka. Linka jezdí od kruhového objezdu u Dolejší Obory, obsluhuje zastávku „Příbram, Pod Hvězdičkou“, která slouží jako výstupní i nástupní, a přes zastávku „Příbram, Lidl“ se vrací na svoji trasu.

Vodné a stočné bude dražší

Na začátku prosince schválili příbramští zastupitelé novou výši nájemného pro provozovatele příbramské vodohospodářské infrastruktury, společnost 1. SčV, a to ve výši 41,24 milionů bez DPH. Schválení předcházela obšírnější debata zastupitelů nejen o stanovení výše nájemného, ale také stavu vodohospodářského majetku či ziskovosti provozovatele. V této souvislosti byl schválen také plán investic na rok 2023 a střednědobý výhled do roku 2028. V dalším bodě zastupitelé rozhodli o zvýšení vodného a stočného pro občany a firmy v Příbrami. Od příštího roku se bude za vodné a stočné platit 101,67 korun včetně DPH, jedná se o zvýšení o 12,5 %.

Sto tisíc návštěvníků



IV roce 2022 Hornické muzeum Příbram pokořilo v návštěvnosti stotisícovou hranici. Vstupenka s číslem 100 000 vyšla 9. prosince na žačku dobříšské základní školy, která se svými spolužáky přijela na akci Štědrovečerní sňicha v Protopské štolě.

Senior Point na Vánočním hradu



Senioři z příbramského Senior Pointu v předvánočním období navštívili Vánoční dům v Doubi u Karlových Varů a porcelánku Thun v Nové Roli. Senior Point zahájí nový rok 16. ledna 2023, kdy se koná informační schůzka. Další program je uveden v kalendáři akcí v jiné části tohoto zprávydaje.

Prezidentské volby

První kolo prezidentských voleb se koná ve dnech 13. a 14. ledna 2023 (druhé pak 27. a 28. ledna). V Příbrami ještě chybí několik členů a náhradníků ve volebních komisích. Z tohoto důvodu se starosta města obrací na veřejnost s žádostí o zvážení členství ve volební komisi. Zájemci (starší 18 let) se mohou přihlásit u Zuzany Tahadlové - tel. 318 402 332, e-mail: zuzana.tahadlova@pribram.eu. Členům volební komise náleží finanční odměna.

Od nového roku více cvičení

Spolek Fit Senior Příbram navyšuje od nového roku kapacitu lekcí zdravotního cvičení pro seniory. Zve nové zájemce na bezplatné ukázkové hodiny. Cvičení je zaměřeno na udržení či zlepšení stavu pohybového aparátu, rozvoj síly a rozsahu kloubů, flexibilitu a stabilitu. Zahrnuje prvky jógy, pilates, rehabilitační a další zdravotní cviky. Lekce probíhají v pomalém tempu, které zvládne každý, a je vhodné i pro toho, kdo nikdy necvičil. „*Lektoři jsou odborníci s dlouhodobými zkušenostmi v práci se seniory. Pravidelné a správné cvičení přispívá nejen k fyzické, ale i psychické pohodě, uleví od bolesti. Mezi námi navíc najdete skvělou partu stejně naladěných vrstevníků,*“ řekla Kristina Hovorková z Fit Senioru. Ukázkové hodiny budou v úterý 17. a 24. a 31. ledna od 8.30 v Domu Jógy a ve čtvrtek 19. a 26. ledna od 11.00 v zrcadlovém sále na zimním stadionu. S sebou pohodlné oblečení a vlastní podložku na cvičení. Cvičí se bez bot. Zájemci si mohou své místo rezervovat na tel. 777 176 713.

Příbram v rozpočtovém provizoriu

Příbram vstupuje do nového roku s rozpočtovým provizorem, na prosincové schůzi jej schválili zastupitelé. Do přijetí řádného rozpočtu se hospodaření, včetně zřízených fondů města, řídí posledním upraveným rozpočtem z předchozího roku. Navíc lze v rámci provizoria financovat akce schválené kompetentními orgány a hradit závazky, které vyplývají z uzavřených smluv. Finanční prostředky vlastním příspěvkovým organizacím, např. SZM, KJD, GFD či DAD, budou poskytovány ve výši příspěvku, který odpovídá roku 2022.

Kontrolní výbor kompletní

Iva Kyseláková byla zvolena sedmou členkou kontrolního výboru Zastupitelstva města Příbram. Na listopadovém jednání zvolili zastupitelé šest členů, dovolbou se tedy doplnil počet na celkových sedm. Předsdkyní kontrolního výboru byla zvolena Petra Novotná, dalšími členy jsou nyní Dagmar Říhová, Tomáš Mígl, Markéta Škodová, Samir Poul, Josef Strejca a právě Iva Kyseláková.

Popelnice podraží

Zastupitelé projednali návrh obecně závazné vyhlášky za místní systém odpadového hospodářství s tím, že „*poplatek za popelnice*“ se zvýšil na 720 korun. Doposud činil 600 korun. V zastupitelstvu, a to ani v rámci koalice, nepanovala shoda o konečné sazbě. Někteří zastupitelé argumentovali potřebou zvýšit poplatek, protože reálné náklady Technických služeb města Příbram odpovídají částce 912 korun na jednoho občana. Jiní se domnívali, že v kontextu rostoucích nákladů nejen na energie nelze občany dále finančně zatěžovat.

Uranová Příbram pokřtěna



Na začátku prosince byla v Hornickém muzeu Příbram pokřtěna kniha Uranová Příbram, kterou napsal ředitel muzea a historik Josef Velfl (na snímku uprostřed), geolog a klimatolog Václav Cílek (vpravo) a kolektiv autorů. Slavnostní akce se zúčastnili hejtmanka Petra Pecková (na snímku vlevo), krajský radní Václav Švenda a předsdkyně Výboru pro památkovou péči, kulturu a cestovní ruch Lucie Círka Chocholová. Město Příbram reprezentoval místostarosta Vladimír Karpíšek a státní podnik Diamo Zbyněk Skála. Za vydavatele, nakladatelství Dokořán, vystoupil Marek Pečenka. Kniha čítající

386 stran se připravovala několik let a spolupracovalo na ní 16 autorů textu, 20 autorů vzpomínek, 29 fotografií. Pojednává o fenoménu těžby uranu na Příbramsku z pohledu historického i geologického, mapuje také současný stav živé a neživé přírody v dotčených oblastech. Zakoupit ji můžete v Hornickém muzeu Příbram a vybraných knihkupectvích.

Rybářům zahrají Avengers

Místní organizace Českého rybářského svazu v Příbrami pořádá Rybářský ples. Společenská akce, na které zahraje skupina Avengers, se koná v příbramském kulturním domě v pátek 24. února od 20.00 do 2.00. Předprodej vstupenek zajišťuje kancelář místní organizace.

Autobusy v Milínské

Po pokládce finálního asfaltového povrchu se do Milínské ulice vrátila doprava, a to včetně veškerých autobusových spojů, které byly pod dobu rekonstrukce odkloněny. Linky MHD 1A, 3ABC, 4A, 10AB, 19A, školní bus i linka PID 500 Příbram - Krásná Hora - Petrovice opět projíždějí Milínskou podle běžných jízdních řádů. Nadále proto neobsluhují zastávky „*Příbram, Hořejší Obora*“ a „*Příbram, Čs. armády*“, které využívaly na objízdných trasách.

Nový most



V Plynárenské ulici stojí a je plně v provozu nový most. V rámci stavby, která byla zahájena v srpnu 2022, došlo k rozšíření mostu a zvýšení jeho nosnosti na 32 tun.

Med pro mateřinky

Příbramští včelaři nezapomněli na nejmenší - jako každým rokem předali ředitelkám příbramských mateřských škol a městských jeslí med, který je následně využíván v kuchyních jednotlivých školek. Setkání ředitelky mateřských škol, včelařů a vedení města se uskutečnilo na konci listopadu v prostorách Alternativní mateřské školy a předáno bylo celkem 52,5 kg medu.

■ **Aktuality zpracoval: Stanislav D. Břeň**



Rodí se nová podoba náměstí J. A. Alise

Po podzimním představení vítězného návrhu architektonické soutěže, která řeší podobu náměstí J. A. Alise na Březových Horách, se mezi odborníky i laickou veřejností rozpoutala debata, nakolik bude návrh přínosem pro náměstí samotné, obyvatele i návštěvníky Březových Hor a jaké prvky či navržená řešení jsou vhodné či které by stály za změnu. Kahan přispívá k této veřejné debatě prezentací vítězného návrhu studia monom works.



Návrh zpřehledňuje dopravní situaci a zlepšuje orientaci na náměstí. Jsou zde vymezené zóny pro dopravu, volná prostranství, místa pro kulturu a trhy, předzahrádky kaváren i posezení ve stínu stromů.



Vodní prvky volně interpretují důlní kola a struhy, které přiváděly vodu z hor jako zdroj energie k čerpání vody z místních dolů. Kola mají nejen estetickou a edukativní hodnotu, ale zároveň fungují jako mlhoviště nebo fontána pro zpříjemnění horkých letních dnů. V neposlední řadě poslouží dětem (i dospělým) jako netradiční osvěžující prolézačka.

Do 16. listopadu se v Galerie Františka Drtikola mohla příbramská veřejnost seznámit se všemi šesti soutěžními návrhy, které byly přihlášeny do architektonické soutěže na revitalizaci březohorského náměstí J. A. Alise. V polovině listopadu se pak v téže instituci uskutečnila diskuse s tvůrci návrhů. Z debaty samotné, ale také vyjádření v médiích či na sociálních sítích je patrné, že některým se návrh líbí, jiní mají dílčí výhrady a někteří jej zcela zavrhnou. V zájmu veřejné diskuse prezentujeme vítězný návrh studia monom works, které pracovalo ve složení: Ing. arch. Michal Bernart, Ing. arch. Igor Hobza, Ing. arch. Jitka Rumlová, Ing. arch. Jakub Vašek, Petra Malinská, Ing. arch. Leoš Drmola.

Hodnotící porota byla složena ze závislé a nezávislé části, kdy v závislé měli hlas starosta Jan Konvalinka, ředitelka Státního okresního archivu Příbram Věra Smolová a coby náhradník za ředitele Hornického muzea Příbram Josefa Velfla dnes už bývalý 1. místostarosta Martin Buršík. V nezávislé části o výběru vítězného návrhu rozhodovali Ing. arch. Ivan Plicka, Ing. Vladimír Sitta, Ing. arch. David Mateáško a jako náhradník Ing. arch. Patrik Hoffman, který zastupoval za nepřítomnou Ing. arch. Jitku Ressovou.

Rekonstrukce náměstí se připravuje již dlouho a architektonická soutěž je důležitým, přesto dílčím prvkem celého procesu. K rekonstrukci náměstí se od počátku mohla vyjadřovat veřej-



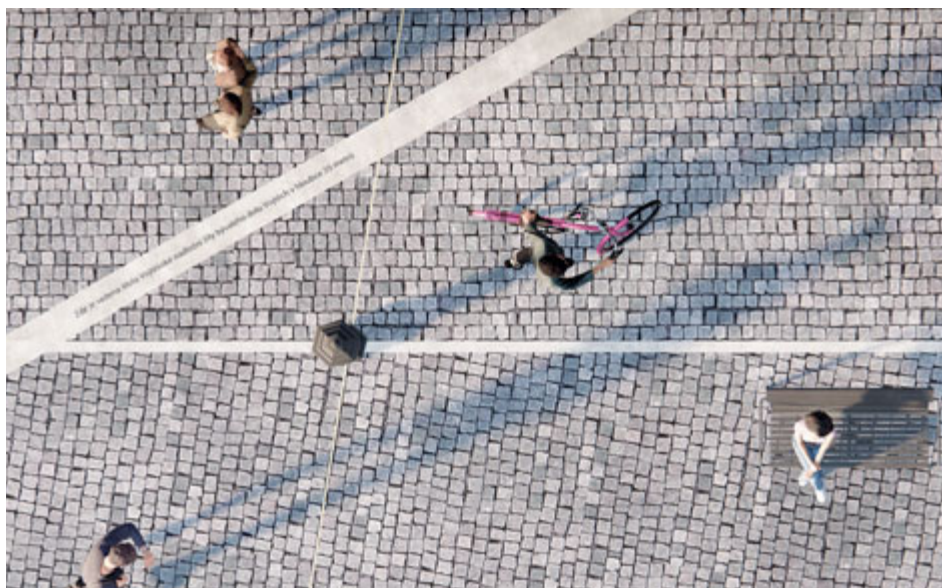
Namísto sloupků s řetězy je kolem sochy sv. Jana Nepomuckého umístěna kruhová lavice, která sochu i lípu chrání a zároveň také umožňuje stíněné posezení v centru náměstí.



Předprostor sochy sv. Jana Nepomuckého je navržen jako klidná volná plocha, která nechává vyniknout dominantám sochy a lípy.



Lavice kolem sochy sv. Jana Nepomuckého postupně navazuje na úroveň náměstí, umožňuje tak přístup k pítce, soše i lípě. Zároveň vymezuje plochu mlatu, která významně pomáhá vsakování vody, a přispívá tak lepším vegetačním podmínkám pro památnou lípu.



Povrch náměstí je protkán liniemi - otisk důlních děl, na povrch každodenního světa se dostává důležitá součást historie. Ve skutečných pozicích důlních děl pod povrchem země jsou na náměstí vidět linie z hladce opracovaných kamenných bloků v kontrastu k hrubé historické dlažbě jako memento lidské činnosti ukryté desítky metrů pod náměstím.

nost např. formou pocitových map nebo veřejné diskuse (více např. v Kahanu 6/2020, 7/2020, 9/2020, 12/2020).

ANOTACE MONOM WORKS K VÍTĚZNÉMU NÁVRHU

Náměstí J. A. Alise je stejně jako náměstí Hynka Kličky v současnosti definované bohužel pouze svým názvem, nikoliv skutečným významem. Celé prostranství je nepřehledné, nebezpečné a znesnadňuje pohyb chodcům, řidičům i cyklistům. Tím navíc připravuje náměstí nejen o jeho charisma, identitu, důstojnost, ale také o využitelnost pro místní obyvatele.

Návrh si klade za cíl vrátit náměstí tuto identitu a charisma, učinit ho důstojným centrem z hlediska významu historického, ale také městotvorného. Vytvořit takový prostor, který budou místní moci a také chtít hojně navštěvovat a využívat v plné míře napříč ročními obdobími. Prostor pro trhy, kulturu, vánoční slavnosti, ale také pro běžné setkávání v rámci všedních dní ve stínu stromů nebo v kavárně. Neméně důležité je citlivě pracovat s přírodními prvky ve městě, tedy s vegetací, a především s vodou. Využít jejich estetických hodnot a zároveň díky nim pomoci s ochlazením náměstí během horkých letních dní.

KOMENTÁŘ POROTY

Porota ocenila kultivovaný názor i prezentaci budoucí podoby náměstí J. A. Alise a náměstí Hynka Kličky. Návrh přináší jasný názor na organizaci řešeného prostoru, respektující historii místa a odkazující se na ni. Návrh propojuje obě náměstí do jednoho celku; k případnému dopra-



Hladké linie, které značí podzemní štoly, jsou na několika místech opatřeny krátkým textem vytesaným do kamene s informacemi o jejich historii, technických náležitostech a jiných zajímavostech, a stávají se tak další vrstvou přeměny náměstí.

HLAVNÍ TÉMA



Situace | M/1:500

Legenda

- A Historická dlažba:** původní recyklovaná dlažba náměstí
- B Historická dlažba** v místě starší komunikace: původní recyklovaná dlažba náměstí, která je od okolní dlažby odlišná natočením vzoru ve směru původní cesty
- C Kamenná mozaika v okolí kostela:** obnovena podle původního vzoru
- D Dlažba širokou spárou:** recyklovaná původní dlažba kladená s většími spárami pro lepší vsak vody, použita v místě parkovacích stání a v bezprostředním okolí stromů
- E Pojížděná dlažba:** recyklovaná kamenná dlažba ve formátu původní historické dlažby
- F Velkoformátový kámen:** značí linie podzemních štol a šachet prokreslených na povrch
- G Beton:** světlé betonové obrubníky zajišťující výrazné vizuální rozlišení pojížděných a pochozích ploch
- H Mlatový povrch**
- I Travnatý povrch**

- 01 Socha s lípou:** Nově ohraničena betonovou kruhovou lavičí, která postupně navazuje na úroveň náměstí, a umožňuje tak přístup k soše, lípě i pítku. Je místem pro odpočinek s výhledem na kostel i okolní lesy. Průměr lavičky činí 12,4 m, a odkazuje tak na velikost vodního kola v Ševčinském dole.
- 02 Historická stopa:** Do povrchu náměstí jsou

ve formě kamenných linií a ploch prokresleny trasy podzemních štol a šachet Vojtěšské žíly doplněné o jednoduchý informativní popis vyrytý do kamene.

- 03 Vodní prvky:** V trase Vojtěšské hlavní žíly je umístěna vodní strouha, která slouží také jako odvod dešťové vody z horní části náměstí. Podél ní jsou rozmístěna tři kola o průměrech 4 m, 3 m a 1,5 m, která odkazují na vodní kola v dolech. Největší z nich je umístěno přímo ve strouze a má stejně jako zbylá kola zároveň funkci mlhoviště.
- 04 Odpočívárna:** Lavičky a herní prvky umístěné v zákoutí se vzrostlými stromy umožňují krytý výhled na náměstí s kostelem a vodními prvky.
- 05 Stromořadí:** Linie stromů je proložena lavičkami, a nabízí tak klidné posezení ve stínu. Stromy zároveň pocitově vymezují průjezd pro obyvatele přilehlých objektů.
- 06 Parkování:** Je proloženo stromy navazujícími na sousední hlohy.
- 07 Rehabilitované stromořadí hlohů:** Hlohy jsou součástí rozšířeného chodníku před školní družinou. V jejich bezprostředním okolí se nachází dlažba se širší spárou pro lepší vsak vody. Před družinou v rámci je umístěno také K+R a cyklostojany.
- 08 Předzahrádky u náměstí J. A. Alise:** Rozšířený chodník umožňuje pohodlné umístění venkovního sezení restaurací společně se stromořadím a parkováním pro kola i automobily.

- 09 Dělicí linie:** Ve formě tenkých betonových pásek dělí linie prostor pro případné předzahrádky od volného prostoru před sochou. Rozdělení prostorů je vizuálně podpořeno trojicí lamp a lavicemi umístěnými na linii.
- 10 Volný prostor před sochou:** Prostor vymezený dělicí linií nechává jako dominantu vyniknout sochu sv. Jana Nepomuckého s památnou lípou, současně umožňuje nerušený výhled na objekty Ševčinského dolu a přilehlé lesy. Jedinými prvky ve volném prostoru jsou tři šterbinové žlaby, které jemně protkávají historickou dlažbu a pomáhají odvodnit plochu náměstí.
- 11 Předzahrádky na náměstí Hynka Kličky:** Společně se stromořadím je venkovní sezení umístěno na nově vytvořené ploše náměstí.
- 12 Parková plocha:** Zachovaná parková plocha úhlopříčně předělena cestou s lavičkami.
- 13 Obytná zóna:** Určená pro zpřístupnění domů u náměstí.
- 14 Stará cesta**
- 15 Májka/Vánoční stromek**
- 16 Pódium**
- 17 Napojení na technickou infrastrukturu**
- 18 Rozcestník**
- 19 Infotabule**
- 20 Pítka**
- 21 Hydrant**
- 22 Prolézačka**
- 23 Cyklostojan**
- 24 Zastávka MHD**
- 25 Odpadkový koš**

HLAVNÍ TÉMA



Někdejší hlavní Vojtěšská žíla se na povrch náměstí propisuje formou strouhy, která kolem sebe soustřeďuje vodní prvky. Oživuje náměstí a slouží jako odvod dešťové vody do akumulací nádrže.

cování porota doporučuje koncepci stromové zeleně tak, aby jednoznačněji vymezila prostor obou náměstí a potvrdila jejich propojení.

Návrh pracuje i s jednotlivými detaily parteru, které přináší do řešeného prostoru nosné dílčí příběhy. Návrh také pracuje s reálnou recyklací stávající dlažby. Ceněn je návrh nového vodního prvku, včetně koncepce hospodaření s vodou; problematické se může jevit využití neupravené dešťové vody tam, kde bude docházet k přímému kontaktu s návštěvníky náměstí. Dopravní řešení je jasné a přináší potřebné zklidnění celého řešeného prostoru i s přihlédnutím k budoucímu poklesu dopravní zátěže v ulicích Husova a Rožmitálská po vybudování obchvatu města. Ceněno je nové umístění zastávek městské hromadné autobusové dopravy, vhodně vymístěných z prostoru náměstí, a přesto v dobré pěší dostupnosti. Porota rovněž ocenila celkové zapojení řešení do širšího urbanistického kontextu, včetně návrhu dostavě volných parcel náměstí vymezujících.

■ Vizualizace, anotace, legenda a popisky k obrázkům:

monom works

Téma zpracoval:

Stanislav D. Břeh



inzerce

ZTRÁCEJÍ VAŠE PENÍZE KVŮLI
INFLACI SVOJI HODNOTU?
PŘEDOKENNÍ ROLETY JSOU
SKVĚLOU VOLBOU, KTERÁ ZVÝŠÍ
KOMFORT BYDLENÍ A SNÍŽÍ
VÝDAJE NA VYTÁPĚNÍ AŽ O 10 %.

UŠETŘETE V ZIMĚ ZA VYTÁPĚNÍ
V LÉTĚ ÚSPĚŠNĚ BOJUJTE S HORKEM

 pro více informací volejte

+420 724 094 094
ctvrtnik@almma.cz

Jiří Čtvrtník
vedoucí obchodního oddělení Almma s.r.o.



 **Almma**[®]
ROLETY nebo **ŽALUZIE?**
poradíme

Almma s.r.o. je tradiční český výrobce stínící techniky z Dobříše, který ročně namontuje venkovní rolety na 10 - 15 panelový domů.

Sadům navracíme jejich bývalou slávu

Před několika lety prošel svatohorský areál komplexní rekonstrukcí. V posledních letech probíhá také renovace okolních sadů, stojí za ní především spolek Svatohorské sady Příbram, který zastupuje původem Belgičan, nyní obyvatel města Wouter Verleure. Se sady má spolek velké plány. Výsledky jsou vidět už nyní nad parkovištěm a sportovním hřištěm v severní části sadu. Renovaci podpořila mj. společnost Billa.



Wouter Verleure

NEBERTE SI TO PŘÍLIŠ OSOBNĚ, ALE PRVNÍ OTÁZKA JE NASNADĚ: JAK SE STANE, ŽE SE ČLOVĚK Z BELGIE PUSTÍ DO OBNOVY STARÉHO SADU V PŘÍBRAMI?

Určitě to nepovažuji za příliš osobní otázku, spíše to vnímám jako poctu, že člověk, který do Příbrami přišel, má takový vliv na město, kde žije. Moje zapojení do projektu je dáno především tím, že bydlím v blízkosti Svaté Hory a jako krajinářský architekt a urbanista se cítím být úzce spjat s charakterem krajiny, kterou ve svém okolí vnímám. Moje zapojení je dílem náhody, i když jinak na náhody moc nevěřím, a vděčím za to osobám, které jsem v té době v Příbrami znal. Pročištění jižní strany Svaté Hory je projekt, který probíhal již dva roky před vznikem našeho spolku Svatohorské sady a inicioval ho Luboš Řezáč, jenž se do čištění jihozápadního svahu pustil z vlastní iniciativy. Navázal první kontakt s farností a projednal také související povolení ke kácení nežádoucích stromů a keřů od památkového ústavu, který vedla Dita Mottlová. Sousedka Dita mě pak informovala o aktivitách v sadech a na podzim roku 2020 také seznámila s Lubošem. Tak začaly naše společné aktivity v sadech.

JAK JSTE ZPOČÁTKU SADY VNÍMAL?

Už po několika výpomocích jsem začal nazírat jejich obrovský potenciál. Na jaře roku 2021 jsem se pustil do analýzy, která měla definovat velikost sadů v okolí Svaté Hory. K mému překvapení byla velká část ploch, kterými jsem téměř každý týden procházel, součástí komplexu bývalých sadů v okolí Svaté Hory. Vlivem nedostatečné údržby se však staly téměř nerozpoznatelné. Dokonalým příkladem takové části jsou sady, které jsme nedávno obnovili kolem sportovního hřiště. Po této analýze a shrnutí krajinářského a urba-

nistického potenciálu sadů vznikla velmi rychle myšlenka spojit náš společný zájem do spolku. Jeho vytvoření bylo strategickým krokem, jak propojit značku s obnovou sadů, usnadnit komunikaci tématu s veřejností a zapojit ji do renovace. Tento strategický krok se rychle ukázal jako úspěšný. Po roce a půl od založení jsme již uspořádali řadu akcí, které se týkají jak pracovních činností, tak zábavy. Třešnickou na dortu byl fakt, že se nám společně podařilo vyčistit přibližně pět hektarů a celkově obnovit tři hektary v okolí sportovišť v hodnotě 3,5 milionu korun.

VAŠÍ PROFESÍ JE KRAJINÁŘSKÝ ARCHITEKT. MŮŽETE TROCHU POPSAT, CO TO OBNÁŠÍ?

Krajinářský architekt je architekt, který využívá přírodní prvky typu vegetace, voda a půda jako stavební kameny a nástroje k vytváření zahrad v malém měřítku, k navrhování parků ve středním rozsahu a k vytváření zelenomodrých propojení mezi městem a krajinou ve velkém měřítku. Stručně řečeno, krajinářský architekt zajišťuje stabilizaci, obnovu nebo vytváření spojení s přírodou v různých měřítcích. Jsem rád, že jste položil tuto otázku, abychom se jí věnovali podrobněji. V rámci veřejného mínění totiž stále panuje velká nejistota a neznalost kompetencí a schopností krajinářského architekta.

V ČEM SPOČÍVÁ NEPOCHOPENÍ PROFESE?

Naše znalosti jsou často redukovány na nejmenší měřítko, kterým se zabýváme: tvorbu zahrad. Krajinářský architekt však může nabídnout více než jen kreslení zahrad. Jsem proto přesvědčen, že je zásadní komunikovat o našich kompetencích prostřednictvím různých platform, mimo jiné i proto, že lidé chtějí být ve spojení s přírodou více než kdy dříve. Covidové období bylo pro obyvatelstvo ideálním testem, kdy si mohlo vyzkoušet přístupnost veřejné zeleně a volné krajiny. Každý se musel pohybovat pouze v omezeném okruhu, a prozkoumával tak možnosti v okolí svého bydliště. Kromě studia krajinářské architektury jsem studoval i urbanismus. Toto studium bylo ideálním doplňkem k pochopení vztahu mezi životním a pracovním prostředím člověka s ohledem na okolní krajinu a k porozumění tomu, co je to kvalitní životní prostředí. Moje filozofie je tedy kombinací obou studijních oblastí: „*Životní prostředí potřebuje dvě definovaná prostředí, aby bylo živé pro člověka i pro biodiverzitu. Lidstvo potřebuje kompaktní zelená města, zatímco příroda je podmínkou pro biodiverzitu. Krajinářská architektura má významný vliv na komunitu a kvalitu života a bude hrát zásadní roli v současném i budoucím plánovacím diskursu.*“ Tato věta snad nejlépe vystihuje, co naše profese zahrnuje a čeho je schopna, a neomezuje se tedy jen na sázení stromů.

VY A SKUPINA DOBROVOLNÍKŮ PRACUJETE VE SVATOHORSKÝCH SADECH TŘI ROKY...

Současný spolek včetně dobrovolníků je aktivní dva roky. Jak již bylo ale zmíněno, aktivity v sadech probíhají delší dobu. V letech 2011 až 2017 působil v sadech zapsaný spolek Jiná krajina, který se věnoval především práci s dětmi. Svou činnost ukončili v době, kdy jsem se přestěhoval z Belgie do České republiky, takže jsem jejich aktivitu nikdy osobně nezažil a dočel jsem se o ní až poté, co vznikla naše organizace Svatohorské sady Příbram. Dá se tedy říci, že sady mají delší historii činnosti vykonávanou dobrovolníky.

JAK BYSTE – JAKO PROFESIONÁL – ZHODNOTIL PŘÍRODU V OKOLÍ SVATÉ HORY?

Příroda v okolí Svaté Hory je bezesporu unikátní vzhledem ke své historické hodnotě i poloze ve vztahu k historickému centru města. Z centra se do největšího veřejného příbramského parku, tedy zeleně kolem Svaté Hory, dostanete za pět minut. To je výjimečná skutečnost, a přitom v současné podobě nenaplní ani polovinu svého potenciálu pro obyvatele Příbrami. Nedostatečně využité jsou i možnosti pro turismus a značku Příbrami. Zdejší zeleň má velký prostor pro zlepšení. Svatá Hora se nyní profiluje jako poutní místo, přitom skutečný význam se neomezuje pouze na architektonickou stavbu, ale také, a možná ještě více na zeleň kolem ní. Avšak bezprostřední okolí vykazuje z hlediska zeleně nedostatek koordinovaného managementu. Důvodem je absence plánu a strategie rozvoje. Tento plán by měli iniciovat a zadat hlavní vlastníci - farnost a město Příbram. Po dokončení celkové koncepce by práce na obnově a doplnění zeleně byla mnohem snazší a přínos pro přímé vlastníky i veřejnost by byl velmi rychle viditelný.

JAK HODNOTÍTE CELKOVOU KONCEPCI SADŮ?

Koncepce zeleně v okolí svatohorského areálu je něco, co bylo v minulosti již několikrát nakresleno a aktualizováno. Všechny plochy, tedy park, sady a lesy, jsou nastaveny v rámci navržené koncepce, která je dodnes v krajině pozorovatelná,

„V sadech pořádáme pravidelné dobrovolnické akce, na které zveme každého, kdo má chuť přiložit ruku k dílu.“

”

Wouter Verleure

Wouter Verleure žije v Česku, konkrétně v Příbrami, pátým rokem. Coby krajinářský architekt a urbanista se naplno zapojil do obnovy Svatohorských sadů. Podííl se také na úpravě parku kolem Památníku Antonína Dvořáka. Jinak působí v Kanceláři krajiny a zelené infrastruktury v rámci Institutu plánování a rozvoje hlavního města Prahy.

ale kvůli chybějícímu koordinovanému managementu pomalu mizí. Jedná se především o plánovaný systém cest, pohledové osy, aleje, skupiny stromů, intenzivní parkové plochy a odpočívadla. Sady jsou oblastí, kde se v rámci činnosti a finančních možností našeho sdružení snažíme navrhovanou koncepci obnovit.

Nicméně Svatá Hora si zaslouží revizi celkové koncepce v současném kontextu. Stávající urbanistický kontext Příbrami, okolní krajina i funkce poutního místa se vyvíjely a výrazně změnilo oproti době, kdy byly původní koncepce vypracovány. To znamená, že je nutné analyzovat vzájemné vztahy, stanovit budoucí strategické body a také vytvořit plán celkové obnovy. V neposlední řadě by měl být vypracován plán řízení. Bude zárukou naplňování cílů a následného udržování kvality. Toto strategické plánování spadá do kompetencí zahradního architekta.

TO, CO MOHOU LIDÉ VIDĚT NYNÍ, JE VÝSLEDKEM RENOVAČE V SEVERNÍ ČÁSTI SADU POBLÍŽ ATLETICKÉHO STADIONU. CO SE TAM ZMĚNILO?

Současný stav je výsledkem půlroční analýzy a přípravy koncepce a poté roku intenzivní práce s dobrovolníky. Tato část dokonale vyjadřuje to, co je třeba se Svatohorskými sadu udělat jako s celkem. Hlavní změna spočívá v obnově původní koncepce sadů v současném urbanistickém kontextu. Vybudování parkoviště a hřiště v minulosti zabraly velkou část bývalých sadů. Následná nedostatečná péče způsobila, že celá oblast ztratila svou původní hodnotu. Sady byly vizuálně nepřístupné, zmizel systém cest v sadech a kolem nich, divoká vegetace se vyvinula do té míry, že pohltila ovocné stromy, a zaniklo i propojení mezi jednotlivými částmi kdysi souvislého sadu.

PROČ JSTE SE ROZHODLI, ŽE V RÁMCI DOTAČNÍHO PROGRAMU SPOLEČNOSTI BILLA OBNOVÍTE NEJDŘÍVE TUTO PARTII?

Toto je první místo, které návštěvníci uvidí, když chtějí navštívit Svatou Horu. Jinými slovy, je to velký vstup do celého areálu. Odstraněním náletové vegetace a výsazením nových stromů tam, kde zmizely, se nám podařilo ukázat, že Svatá Hora nabízí víc než jen poutní místo. V obnovené části sadu najdeme také nové prvky.

KTERÉ TO JSOU?

Jedním z nejdůležitějších a nejnovativnějších je nově vytvořená centrální osa od parkoviště směrem k aleji na druhé straně sadů. Podél této osy byly instalovány zastávky v podobě dvou schodišť z přírodních materiálů. Tyto plat-

formy vybízejí k dalšímu rozvoji a využití sadů. Mohou sloužit jako místo pro venkovní umění anebo jako venkovní galerie. Kromě toho je lze využít i pro různé kulturní akce v okolí Svaté Hory. Mám na mysli například Šalmaj, advent, Vánoce, sousedskou slavnost a podobně. V neposlední řadě mohou jednoduše fungovat jako místa pro posezení v sadech. Další nový prvek současné fáze obnovy tvoří smíšený živý plot, který opticky oddělí sady od sportovního areálu, nové prvky k sezení podél historické cesty v horní části sadů, informační panely na přístupových místech a nový informační stánek na parkovišti.

MOHOU SE K VÁM A VAŠIM KOLEGŮM PŘIDAT LIDÉ, KTEŘÍ CHTĚJÍ S OBNOVOU SADŮ POMOCI?

Určitě! Pravidelně pořádáme dobrovolnické akce, na které zveme každého, kdo má chuť přiložit ruku k dílu. Kromě pracovních aktivit organizujeme i volnočasové akce, kde informujeme o našich cílech nebo si prostě jen užíváme pobyt na čerstvém vzduchu v rekonstruovaných prostorech sadů. Máme stránku na Facebooku a Instagramu, kde můžete sledovat všechny aktivity a akce a kde zodpovíme nejrůznější dotazy. K dispozici je také e-mail svatohorskesady@gmail.com. A samozřejmě nás potkáte při práci v sadech, rádi si uděláme přestávku a popovídáme si.

VAŠI PRÁCI JSEM ZAZNAMENAL I V JINÝCH ČÁSTECH PŘÍBRAMSKA, KONKRÉTNĚ V PAMÁTNÍKU ANTONÍNA DVOŘÁKA.

V Památníku Antonína Dvořáka jsem architektem, který navrhuje obnovu parku. Před dvěma lety bylo rozhodnuto, že by měl znovu ožít. V první řadě jsme vypracovali analýzu problémových míst a také souhrn potenciálu celého území. Hlavním cílem při sestavování plánů bylo obnovit a doplnit principy anglického parku. Na podzim loňského roku jsme uspořádali procházku s místními obyvateli a zájemci, kde byly vysvětleny plány obnovy v jednotlivých částech parku. Poté byl prostor pro zpětnou vazbu. Podněty byly nakonec dále rozpracovány do konečné koncepce. Jednou z nejdůležitějších změn, které jsem navrhl, je vytvoření intenzivních ploch v rámci konceptu anglického parku. Tyto části chyběly a nacházejí se především v okolí hlavních ploch - zámek, vstup, kavárna. Posílil jsem také pohledové osy v parku.

CO ZNAMENÁ POGLEDOVÁ OSA?

Pohledové osy jsou důležitou součástí anglického parku a jejich cílem je vytvořit efekt překvapení při procházení. Jsem přesvědčen, že s prosazením těchto nových částí a obnovou a posílením celé koncepce se park stane ještě atraktivnější, než je nyní. Výrazně bude aktualizován také sortiment dřevin. Odumírající a zanedbané solitéry budou odstraněny a nahrazeny novou výsadbou, která navrženou koncepci ještě více umocní. V neposlední řadě má ředitel památníku další inovativní nápady, které byly do konceptu přidány v souvislosti s tématem hudby. Plány obnovy byly nyní památkáři rámcově schváleny a obnova může krok za krokem začít. Návštěvu parku doporučuji samo-

zřejmě už nyní, ale v budoucnu o to více. Těším se na realizaci prvních novinek.

ČEMU SE DÁLE VĚNUJETE?

Moje další aktivity se odvíjejí od činnosti, kterou vykonávám v zaměstnání v Praze, konkrétně v kanceláři krajiny a zelené infrastruktury IPR Praha. Jedním z mých hlavních projektů, které mám na starosti, je projekt Cesty. Cílem je vytvořit nová zelená propojení mezi Prahou a metropolitní zeleň v jejím okolí obnovou stávajících a ztracených cest. Téma se těší velké oblibě a již jsem na něj pořádal přednášky v Česku i v zahraničí. Problematiku chceme šířit i mimo pražský region. Nyní oslovujeme města a obce, abychom zahájili spolupráci na obnově a posílení historických stezek.

CO PLÁNUJETE SE SVATOHORSKÝMI SADY DO BUDOUCNA?

Říkal jste, že na rozhovor máte dvě strany, teď bychom mohli přidat další dvě. Plánů je příliš na to, abychom je i jen vyjmenovali. Hlavním cílem je navrátit sadům jejich bývalou slávu. To znamená obnovit 23 hektarů pozemků jako ovocné sady. Při vědomí toho, že kompletně jsme obnovili tři hektary v blízkost sportovního hřiště a vyčištěno je asi pět hektarů bez doprovodné výsadby, lze říci, že obnova celého území potrvá ještě několik let. Nicméně musím konstatovat, že zájem o projekt se zvyšuje téměř každým měsícem a že možnosti realizace obnovy včetně výsadby jsou obrovské. Existuje několik dotačních programů, v jejichž rámci chceme v budoucnosti získat finance. Kromě vyčištění a výsadby nás napadá spousta myšlenek, které zvýší atraktivitu a biodiverzitu sadů. Prostě nás sledujte na sociálních sítích a všechny novinky budete mít z první ruky.

JAK BYSTE POPSAL SPOLUPRÁCI S RADNICÍ, FARNOSTÍ NEBO SPOLEČNOSTÍ BILLA, KTERÁ FINANCOVALA POSLEDNÍ ETAPU REKONSTRUKCE?

Myslím, že výsledek mluví sám za sebe. Ani v nejdůležitějších snech jsme si nedokázali představit realizaci tak rozsáhlého projektu po necelém roce od vzniku našeho spolku. Vypovídá to o tom, že obnova sadů je možná, pokud se spojí různí partneři a organizace. Na projektu kolem sportoviště spolupracovaly čtyři subjekty. Město Příbram bylo žadatelem o dotaci, vlastníkem poloviny plochy a také finančním investorem projektu. Technické služby města Příbram sehrály aktivní roli při přistavení kontejnerů na prořezané dřeviny. S Technickými službami máme už dvouletou spolupráci při sekání trávy v sadech, na což čerpáme grant od města Příbram. Římskokatolická farnost vlastní druhou polovinu realizované plochy a souhlasila s projektem zde i v dalších částech, kde působí Svatohorské sady Příbram. Hlavním sponzorem, který do projektu vložil 1,5 milionu korun, byla společnost Billa. Náš spolek za pomoci řady dobrovolníků a organizací provedl velkou část samotných prací. Doufáme, že zájem zúčastněných partnerů ještě vzroste, abychom tento model spolupráce zopakovali v budoucnu, a společně tak obnovili celé sady.

■ Stanislav D. Břeň



Na obnově sadů spolupracovaly město, spolek Svatohorské sady, farnost i Billa

Revitalizace svatohorských sadů ukazuje, jak může spolupráce mezi různými organizacemi vést k úspěšnému výsledku. Obnovu sadů bylo možné realizovat díky společné investici několika partnerů zapojených do tohoto projektu. Spolek Svatohorské sady se postaral o vykácení keřů a náletových nebo nevhodně vysazených neovocných stromů a výsev trávníků. Příbram financovala vybudování altánu, pořízení mobiliáře a úklid prořezaného materiálu. Město a farnost budou společně sekat cesty v trávě a jednou ročně celou lokalitu, aby nedošlo k zarůstání nálety. Komunitní projekt by nebylo možné realizovat bez významného partnera, společnosti Billa.



Z listopadové prezentace renovovaných sadů v Hrabákově ulici.

Foto (2×): město Příbram

Krajinářský návrh obnovy sadu byl celkově koncipován tak, aby byl zdůrazněn především emoční zážitek ze sadů. Jejich význam jako vstupní brány do baziliky nelze podceňovat mimo jiné i proto, že významnou plochu areálu Svaté Hory tvoří právě sady.

NEOVOCNÉ STROMY A KŘOVINY MUSELY PRYČ

Staré třešňové sady, jež se nacházejí kolem sportoviště, byly z důvodu nedostatečné péče zcela zarostlé. V první fázi musela být odstraněna veškerá výsadba, která do sadu nepatří. Koncept byl jednoznačný - cokoli, co není ovocný strom, by mělo být zlikvidováno. Pouze díky tomuto postupu lze sadům vrátit jejich dřívější

krásku. Mezi stávajícími ovocnými stromy stojí také stromy, které jsou v poslední fázi života. Byly ponechány za účelem zachování autenticity sadu. Jakmile nově vysazené stromy dorostou a tyto velmi staré solitéry dožijí, bude možná náhrada novými jedinci. Postupná obnova zaručí, že si sady během přeměny zachovají svou historickou hodnotu.

Stejně se postupuje i ve spodní části sadu kolem ulice Na Leštině, i když celá tato oblast není přeměněna v ovocný sad. Část současného parku zůstává ve stávající podobě. Obnova sadů je navržena především kolem centrální historické pěší osy směřující ke Svaté Hoře. Podél této linie jsou vysazeny tři řady ovocných stromů.



Na okraji sadů byl zbudován také nový turistický altán.

VÝSADBA NOVÝCH DŘEVIN

Nová výsadba sadů je rozdělena do tří skupin. Hlavní kategorii tvoří výsadba ovocných stromů. Prázdná místa kolem sportoviště jsou osazena výhradně třešněmi, aby byl zachován původně zamýšlený koncept. Všechny ostatní pozemky jsou osazeny mixem ovocných stromů, stejně jako v minulosti. Vybrány byly jablň, hrušeň, meruňka, moruše černá, slivoň, višň, jedlý kaštan a ořešák.

Druhá kategorie se týká výsadby ovocných keřů na východní straně parku. Plní dvě funkce, a to pohledové odclonění rodinných domů a také vazbu na koncept sadu, tedy „jedlého“ parku. Prostřednictvím této výsadby vzniká nová „jedlá“ pěší osa a celá spodní část bude působit jako celek. Obrubu keřů s jedlými plody tvoří líska velkoplodá, bez černý a slivoň mirabelka.

Třetí kategorii představuje výsadba smíšeného živého plotu na severní hranici třešňového sadu. Slouží jako vizuální štít pro sportovní hřiště nacházející se za ním a díky smíšeným rostlinám zvýší biologickou rozmanitost sadu.

Do sadu nad sportovním hřištěm přibyl vedle základního mobiliáře (lavičky, informační panely, odpadkové koše) a turistického altánu ještě jeden nový prvek. Vznikla nová spojnice přístupových cest k bazilice tvořená formou otevřené galerie. Podél linie, kde se nacházely pouze mrtvé stromy, jsou vybudovány malé přírodní plochy, na které lze umístit umělecká díla nebo je využít k posezení a odpočinku.

Vložení nového prvku, tzv. kulturní osy, do ovocného sadu může být vnímáno jako počátek další návštěvnické trasy, která pokračuje dál do dalších navazujících částí sadů a tvoří jejich spojnicí.

PÉČE O SADY BUDE POKRAČOVAT

V první fázi je nutné pečovat o stávající staré stromy. Nové dřeviny potřebují intenzivní péči po dobu tří let, aby se zvýšila šance na jejich přežití. „Servis pro stromy“ zahrnuje především závlivku během suchých letních dnů a poté provedení výchovného řezu, jenž zajistí zdravý růst a posléze zdravé plody.

Úspěšná obnova sadů ukazuje sílu partnerství samosprávy, neziskových a komerčních subjektů i jednotlivých občanů. Díky rozdělení nákladů mezi různé partnery je možné realizovat to, co se dříve zdálo jako nemožné.

■ Zuzana Kučerová
ve spolupráci se spolkem Svatohorské sady Příbram



Jaké povinnosti mají chodci i řidiči u přechodů

Během několika podzimních týdnů byla v Příbrami sražena desítka chodců, kteří přecházeli přechod pro chodce. Jak se ukazuje, značná část účastníků silničního provozu nezná své povinnosti.



Chodci se před vstupem na vozovku musí přesvědčit, jestli ji mohou bezpečně přejít.

Foto: Besip

Řidiči se musí neustále plně věnovat řízení a sledovat situaci v provozu (chodníky jsou také komunikace, a proto by měli motoristé pozorovat i chování chodců na chodníku). Dále řidiči musí umožnit chodci, který je na přechodu nebo ho zřejmě hodlá užít, bezpečně vozovku přejít, nijak ho nesmí ohrozit či omezit. Proto se musí přibližovat k přechodu pro chodce takovou rychlostí, aby mohli vozidlo zastavit.

Sníží-li rychlost jízdy nebo zastaví-li před přechodem, pak musí učít totéž nejen šoféři jedoucí stejným směrem, ale i řidiči protijedoucích aut. Na přechodech pro chodce a bezprostředně před nimi se nesmí předjíždět. Motoristé nesmí ohrozit chodce přecházející pozemní komunikaci, na kterou odbočují. Rychlost jízdy v obci je obecnou úpravou stanovena na maximálně 50 km/h, to však neznamená, že se všude může jezdit touto rychlostí. Řidič musí rychlost jízdy přizpůsobit svým schopnostem,

vlastnostem automobilu a nákladu, stavu silnice, povětrnostním podmínkám a dalším okolnostem, které je možné předvídat. Motorista smí jet pouze takovou rychlostí, aby byl schopen zastavit vozidlo na vzdálenost, na kterou má rozhled.

Chodci se před vstupem na vozovku musí přesvědčit, jestli ji mohou bezpečně přejít, aniž by ohrozili sebe či ostatní účastníky silničního provozu. Musí brát ohled na vzdálenost a rychlost jízdy přijíždějících vozidel, to znamená, že musí odhadnout, zda auta stihnou bezpečně zastavit. Rozhodně nesmí vstupovat na přechod bezprostředně před blížícím se automobilem. Neexistuje absolutní přednost chodců na přechodech!

Při přecházení je dobré navázat oční kontakt s řidičem, případně pohybem ruky nebo přikývnutím ověřit, jestli vás šofér registruje. Na přechodu se pak chodí vpravo. Chodci při přecházení musí sledovat provoz, všimnout si i ostatních jízdních pruhů. Jeden vůz jim

umožní přecházení, v protijedoucím autě si řidič ani nevšimne, že někdo jde přes silnici. Chodci dále nesmí vstupovat na přechod, přijíždějí-li vozidla s právem přednostní jízdy,

Jak správně přecházet vozovku na přechodu pro chodce?

- zastavte se na okraji chodníku před přechodem pro chodce;
- rozhlédněte se a posuďte hustotu provozu a rychlost vozidel;
- dejte najevo svou polohou na okraji chodníku a například mávnutím paží, že chcete přejít přes vozovku (doporučuje se předpažit ruku s dlaní směrem k přijíždějícímu automobilu);
- s řidičem vozidla, přibližujícím se k přechodu pro chodce, navažte oční kontakt. Dívejte se mu do očí a zjistěte, zda se i on dívá na vás. Řidič, který se na vás nedívá, obvykle před přechodem pro chodce nezastaví;
- jestliže vozidlo před přechodem zastaví nebo je vzdálené více než 50 metrů v obci a 100 metrů mimo obec, vstupte na přechod pro chodce a snažte se jej po pravé straně co nejrychleji, nikoliv však zbrkle přejít na druhou stranu vozovky;
- v polovině přechodu pro chodce, než vstoupíte do protisměrného jízdního pruhu, opět zkontrolujte, zda jste přijíždějícími řidiči respektováni a můžete přecházení bezpečně dokončit (pokud si nejste jisti zastavením přijíždějícího vozidla, vyčkejte, ale nesnažte se vrátit nazpět - to je velmi nebezpečné);
- na širokých a vícepruhových silnicích volte raději přechod, který má světelnou signalizaci nebo je v prostředku vozovky opatřen ochranným ostrůvkem. Vhodné je taky volit trasu, kde k přejití vozovky můžete využít nadchod nebo podchod.

■ Zdroj: Besip

a musí dávat přednost tramvaji. Je-li na komunikaci vyznačen přechod pro chodce nebo místo pro přecházení, je chodec povinen je užít, jestliže jsou od něho vzdáleny do 50 metrů.

■ **Monika Schindlová**
Policie ČR Příbram



Do oprav a investic bytového a nebytového fondu ve správě Městské realitní kanceláře šlo za šest let přes sto milionů korun

Jaký je stav městského bytového i nebytového fondu, který spravuje Městská realitní kancelář? Daří se jej průběžně rekonstruovat, aby nedocházelo k chátrání majetku? Kolik stojí obnova a jak vysoké příjmy město získává?



Jednou z náročných investic byla celková rekonstrukce budovy čp. 69 v Hradební ulici (DPS) včetně všech bytů. Fotografie dokumentují stav před rekonstrukcí a po ní. Všechny byty byly zrekonstruovány stejně. Foto: Městská realitní kancelář

Stavebně technický stav bytového i nebytového fondu není vždy utěšující. Údržba bytového fondu v minulosti nebyla dostačující. Nízká úroveň nájemného se stala problémem pro tvorbu zisku z bytového fondu. V současné době vynakládá město Příbram do oprav, údržby a na rekonstrukce vysoké náklady. Kromě prováděných drobných oprav a údržby v bytech, jako jsou např. výměny kuchyňských linek, opravy obkladů, dlažeb, výměna zařizovacích předmětů - sporáků, baterií či dveří, se vždy po uvolnění bytu snažíme celý byt zre-

konstruovat. Jedná se pak o nákladnou investici. Při rekonstrukci bytů (zvláště v domech s pečovatelskou službou) je prováděna výměna instalovaných van za sprchové kouty. Při rekonstrukci jsou instalovány nové rozvody elektřiny, v některých případech i vody, nové obklady, dlažby v koupelnách, mění se podlahová krytina, někde dochází k výměně celých umakartových jader za zděná. Město Příbram vynakládá též vysoké náklady i na opravy a údržbu nebytového fondu i společných prostor v bytových domech ve vlastnictví města Příbram.

Nákladná rekonstrukce bytů proběhla v některých bytech, a to na adresách - Pb IV/26, (v SVJ), Pb VII/190 (v SVJ), v Pb III/143, Pb VIII/100-102, Pb I/69. K rekonstrukci bytů dochází tedy průběžně, ihned po jejich uvolnění. V případě havárie se opravy řeší samozřejmě okamžitě.

K větším investičním akcím bylo nutno přistoupit z důvodu havárie, špatného stavebně-technického stavu, podloženého revizní zprávou. Konkrétně uvádíme nejdůležitější investiční akce a opravy v letech 2016-2022:

- Celková rekonstrukce střechy na bytovém domě Pb IV/4 - r. 2016
- Rekonstrukce nebytových jednotek a bytové jednotky Pb IV/26 - r. 2016 (SVJ)
- Vestavba nové vratnice v Pb IV/4 - část ubytovna - r. 2016
- Výměna oken, dveří v nebytové jednotce (Česká pošta) v Pb VII/305 - r. 2016 (SVJ)
- Výměna oken v budově Pb VI/257 - r. 2016, 2017
- Výměna plynových kotlů v bytech v Pb I/132 - r. 2017
- Výměna osobního výtahu v budově Pb I/69 - r. 2017
- Výměna podlahových krytin a oken v centrálním schodišti v budově Pb I/69 - r. 2017
- Výměna osobního výtahu v budově DPS Pb VII/494 - r. 2017

Náklady a příjmy

| BF - náklady | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 |
|--------------------|-----------|-----------|------------|------------|------------|------------|
| Opravy a udržování | 4 005 889 | 4 591 168 | 6 027 918 | 9 867 003 | 10 696 368 | 6 752 959 |
| Investice | 1 334 150 | 745 459 | 3 500 170 | 12 929 182 | 10 304 848 | 25 546 104 |
| Celkem | 5 340 039 | 5 336 627 | 9 528 088 | 22 796 185 | 21 001 216 | 32 299 063 |
| BF - příjmy | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 |
| | 8 218 338 | 9 416 323 | 10 927 102 | 11 280 867 | 12 338 211 | 13 019 198 |
| NF - náklady | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 |
| Opravy a udržování | 1 501 984 | 1 309 939 | 500 972 | 514 159 | 1 509 636 | 502 982 |
| Investice | - | - | - | - | 496 139 | 3 402 |
| Celkem | 1 501 984 | 1 309 939 | 500 972 | 514 159 | 2 005 775 | 506 384 |
| NF - příjmy | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 |
| | 2 411 634 | 2 444 286 | 1 851 883 | 1 967 807 | 3 149 162 | 3 353 896 |

Pozn.: Náklady na opravy a údržbu bytového (BF) a nebytového fondu (NF) a příjmy z nájemného bytů a „nebytů“ ve správě Městské realitní kanceláře

- V budovách DPS Brodská 100-102 bylo vyměněno celkem šest dosluhujících výtahů (tři osobní výtahy a tři evakuační). Evakuační výtahy byly doplněny náhradním energetickým zdrojem. Rekonstrukce výtahů probíhala v letech 2017-2022.
- Výměna výloh a dveří v nebytových jednotkách v budově čp. 115-116, Pb VIII (SVJ)
- Velmi finančně nákladnou a i logisticky i administrativně složitou akcí byla rekonstrukce DPS v Příbrami I, čp. 69. Rekonstrukce probíhala ve společných částech budovy, kdy byl přistavěn nový evakuační výtah, vyměněna okna a dveře na pavlačích budovy za protipožární, zhotovena nová elektronická protipožární signalizace (EPS), provedeny nové rozvody elektřiny ve společných prostorách budovy, přistavěna nová vrátnice, zateplen obvodový plášť budovy, zhotovena nová střecha, nová fasáda. Souběžně s rekonstrukcí společných prostor v předmětné budově se rekonstruovalo 68 bytů a čtyři nebytové prostory, a to při obsazenosti bytů či nebytových prostor nájemci. Celá akce byla náročná i pro nájemce, jelikož v případě rekonstrukce jim přiděleného bytu/nebytového prostoru se museli dočasně kompletně přestěhovat do jiného volného bytu (transferu) a pak následně zpět. Rekonstrukce probíhala po etapách v letech 2018-2021. V současné době v dané budově řešíme propojení EPS přes zařízení dálkového přenosu na pult centralizované ochrany u Hasičského záchranného sboru Středočeského kraje (HZS) se sídlem v Kladně.
- Výměna zařízení výměníku tepla v Pb IV/5 - r. 2019
- Rekonstrukce nebytového prostoru v Pb I/17 - r. 2019 pro účely Městského kulturního centra
- Částečná rekonstrukce v nebytovém prostoru Pb I/98 (prosklená stěna restaurace, vchodové dveře) - r. 2019-2020
- Výměna zařízení kotelny v Pb VI/155 - r. 2020
- Nové sociální zázemí v nebytovém prostoru Pb I/100 - r. 2020
- Výměna zařízení kotelny v Pb I/117 - r. 2021
- Výměna plynového kotle v nebytovém prostoru v Pb I/132 - r. 2021
- Výměna osobního výtahu za evakuační, nová EPS, zařízení dálkového přenosu - propojení na pult centralizované ochrany HZS, nová vrátnice, nové protipožární dveře aj. - Pb III/143 - r. 2021-2022
- Rekonstrukce nebyt. prostoru v Pb I/129 - r. 2021 pro účely Informačního centra města Příbram
- Vybudování čtyř nových ubytovacích buněk v městské bytovně Pb IV/4 - r. 2022
- Zateplení radových domů čp. 15-18 v Příbrami I, s novou fasádou, střechou, vyměněny byly výlohy a vstupní dveře do nebytových prostor v budovách - r. 2021-2022.
- Průběžně se provádí výměna měřičů tepla a vodoměrů v bytech či nebytových prostorech/nebytových jednotkách.

■ **Pavla Sýkorová**
Městská realitní kancelář



Střednědobá energetická opatření: Omezit plýtvání, instalovat fotovoltaiku, využít šedou vodu (II.)

Městský energetik se chystá realizovat řadu úsporných opatření krátkodobého, střednědobého i dlouhodobého charakteru. V prosincovém Kahanu jsme přinesli návrh krátkodobých opatření, nyní se podíváme na ta střednědobá.



Foto: Gustavo Fring, Pexels

Jedná se o taková opatření, která se dají realizovat v horizontu 1-3 let. Mohou přinést nemalé finanční úspory, ale obnášejí také určité investiční náklady. Jsou tedy ekonomicky, realizačně a časově náročnější a je potřeba pečlivě zvážit, jaké výhody a úspory mohou přinést a zda je investice do nich výhodná. Mnohá z těchto opatření jsou již ve fázi rozpracovanosti, jsou pro ně shromažďovány podklady, nezávazně poptávány realizační firmy apod. Jedná se hlavně o následující:

OMEZIT PLÝTVÁNÍ ELEKTRINOU

Tohoto cíle se dá dosáhnout instalací účinnějších a úspornějších zdrojů světla. Ve společných prostorách, chodbách, na toaletách nebo v kancelářích lze nainstalovat LED osvětlení s pohybovými senzory tak, aby světlo svítilo jen po dobu nezbytně nutnou. V kancelářích a dalších prostorech lze staré zářivky postupně měnit za účinnější a úspornější LED osvětlení.

Instalaci tohoto typu osvětlení by musela provést autorizovaná firma, která by napřed provedla měření na místě, aby byl zajištěn světelný komfort pracovníků a splněny legislativní požadavky na osvětlení pracoviště.

Každopádně se takovou instalací dá uspořit nejméně 50 % nákladů elektrické energie spotřebované na svícení. Návrh by pak byla předmětem podrobné cenové nabídky. Lze však předpokládat velmi rychlou návratnost. Přidaným efektem by pak byla další možnost snížení hodnot jističů, neboť by docházelo k jejich menšímu zatížení.

INTELIGENTNÍ LED SVÍTIDLA PRO VEŘEJNÉ OSVĚTLENÍ

Podobně jako v předchozím případě by se rekonstrukcí veřejného osvětlení daly ušetřit

nemalé náklady za elektrickou energii. I zde lze realizovat několik variant úspor - všechna světla se mohou postupně vyměnit za úsporná LED svítidla a v některých případech (klidové zóny s menší koncentrací lidí v nočních hodinách) by mohla být využita i pohybová čidla. Potom veřejné osvětlení v určité zóně nesvítilo v daný okamžik vůbec nebo je ztlumeno a při zaznamenání vstupu se rozsvítí nebo začne svítit více.

Instalaci tohoto typu osvětlení by musela provést autorizovaná firma, která by napřed provedla měření na místě. Je třeba zajistit světelný komfort a vyhodnotit viditelnost a samozřejmě u silnic a přechodů pro chodce by toto osvětlení muselo splňovat i legislativní požadavky na bezpečnost.

I zde lze uspořit nemalé finanční náklady. Na obou těchto opatřeních se již společně s Technickými službami města Příbrami intenzivně pracuje.

VLASTNÍ FOTOVOLTAICKÉ ELEKTRÁRNY

Jedná se o finančně náročnou investici, kdy je potřeba velmi pečlivě propočítat náklady, návratnost či spotřebu objektu tak, aby byla elektrická energie vyrobená fotovoltaickým systémem pokud možno ihned spotřebována na stejném odběrném místě. V současné chvíli probíhají jednání s realizačními firmami, jsou vytipovány vhodné střechy, zvažovány možnosti dotací, vlastního financování či financování od realizačních firem.

RECYKLACE ŠEDÉ VODY

Voda použitá pro mytí rukou v umyvadlech je přečištěna a znovu použita na toaletách. Provoz toalet se nemalou měrou (téměř 60 %) podílí na spotřebě vody ve veřejných budovách. Na splachování toalet se dá využít šedá voda. Tedy voda, která byla již jednou použita na omytí rukou a nejvíce známky hrubého znečištění. Existují projekty, které nabízejí přečištění této vody a znovu použití právě na toaletách.

Instalaci by musela provést odborná firma. Součástí cenové nabídky by byla i vypočtená návratnost investice. Při současných cenách vody lze předpokládat, že návratnost bude velmi rychlá. Tento projekt se zatím nachází ve stádiu návrhu a zvažování možností.

■ **Milan Přílepek**
Městský úřad Příbram



Senioři se učili fotit, výsledky jsou k vidění ve zdabořské nemocnici

Fotografie, které vznikly v rámci celoročního kurzu Zůstat v obraze, zdobí od 7. prosince vstupní halu budovy H ve zdabořském nemocničním areálu.



Absolventi kurzu s fotografem Martinem Janotou (vpravo) ve „své“ galerii.

Foto: Fit Senior

Autory fotografií vystavovaných v nemocnici ve Zdaboři jsou příbramští senioři, kteří v průběhu roku 2022 absolvovali kurz pod vedením fotografa Martina Janoty, jenž se konal v rámci aktivizačních činností spolku Fit Senior Příbram. Cílem společných setkání bylo přiblížit seniorům oblast umělecké fotografie a ukázat vnímání světa přes hledáček fotoaparátu. V dnešní době jsou i senioři stále častěji majiteli chytrých telefonů, proto jsme kurz zaměřili pře-

vážně na focení mobilním telefonem, ale také úpravu fotografií a jejich sdílení.

Absolventi kurzu dovedou vyfotit pěkný portrét, pracovat se světlem a kompozicí, pořídit zajímavou fotku vnoučat či mazlíčků nebo mít hezké foto vzpomínky z výletu. Fotografie upravují a sdílejí. Atmosféra všech setkání byla skvělá, přátelská a inspirativní. Martin Janota o průběhu kurzu řekl: „Všechny účastníky kurzu musím moc pochválit za jejich zápal a krásné

fotografie. Tato výstava ukazuje nejen to, že fotografie se tvoří především srdcem a nezáleží, jestli fotíte mobilním telefonem, nebo profesionální zrcadlovkou, ale také boří mýty o tom, že senioři neumějí využívat moderní technologie. Těším se na jeho pokračování v podobě celoročního fotoklubu.“

Díky podpoře Ministerstva kultury byl kurz pro seniory bezplatný. Propojování seniorů s odborníky, rozšiřování jejich znalostí a dovedností je hlavním posláním naší organizace. Celoživotní vzdělávání je zásadní pro zdravé stárnutí a je pro seniory přínosné v mnoha oblastech. U fotografického kurzu bylo skvělé, že se senioři mohli rozvíjet v tématu ryze uměleckém, a zároveň se učili moderním technologiím, bez kterých se dnes prakticky neobejdeme. Mám radost i z přesahu výstavy v podobě umístění do budovy nemocnice, v plánu je vytvořit fotoknihu a fotografie věnovat oddělení LDN ve zdejší nemocnici.

V roce 2022 byl Ministerstvem kultury podpořen i další náš dlouhodobý projekt - pěvecký sbor pod vedením Radky Lienertové. Zpěv léčí a přináší dobrou náladu, učení textů posiluje paměť, rozvíjí se dechová zdatnost a zároveň zde vznikla skvělá parta, která do svých řad stále přibírá nové zájemce.

■ **Kristina Hovorková**
Fit Senior Příbram



Vůz na vývoz polozapuštěných kontejnerů je v provozu

Ve dvou lokalitách, tedy v ulici Gen. Kholla a v ulici Na Leštině, jsou instalovány nové polozapuštěné kontejnery na komunální i tříděný odpad. Nyní mohou být tato odpadová hnízda plně využívána.

V rámci rekonstrukcí ulic je počítáno také s instalací polozapuštěných kontejnerů jak na komunální, tak na tříděný odpad. První kontejnerová stání tohoto typu jsou v ulici Gen. Kholla a v ulici Na Leštině. S ohledem na zpoždění dodávky objednaného svozového vozu byly doposud nové kontejnery mimo provoz. „Od úterý 6. prosince mají Technické služby ve svém vozovém parku nový přírůstek, multifunkční svozový vůz, kterým mohou zajistit vývoz nejen zmiňovaných polozapuštěných kontejnerů, ale také vývoz zvonů na tříděný odpad i klasických kontejnerů,“ uvedl místostarosta Miroslav Peterka. Pořizovací cena vozu je 8,5 milionu korun.

Polozapuštěné kontejnery budou postupně instalovány i v dalších lokalitách města, ideálně při rekonstrukcích ulic a vnitrobloků. Nově se jich



Nový svozový vůz stál město 8,5 milionu korun.

Foto: Eva Švehlová

dočkají např. občané Březových Hor v rámci probíhajících prací v Prokopské ulici. „V minulém volebním období byl uzavřen kontrakt za 15,2 milionu korun vč. DPH na odběr 112 kusů polozapuštěných kontejnerů v průběhu následujících 4 let. Aktuálně máme pět kontejnerových hnízd v ulici Gen. Kholla a jedno hnízdo v ulici Na Leštině. Další budou postupně přibývat,“ dodal starosta Jan Konvalinka.

■ **Eva Švehlová**
Městský úřad Příbram



Žáci ZUŠ Antonína Dvořáka sklízeli ovace na festivalu ve Španělsku

Začátkem října se naše ZUŠ Antonína Dvořáka zúčastnila mezinárodního hudebního a tanečního festivalu v Malgrat de Mar ve Španělsku. Na pětidenní akci vystupovaly školní kapely Evakuace, Ladies and Gentlemen a náš školní dechový orchestr, který byl doplněn o žáky ze ZUŠ J. J. Ryby Rožmitál pod Třemšínem a ZUŠ Břežnice. Na celém festivalu se předvedlo několik souborů z celého světa.



Kromě uměleckého čekal na účastníky také turistický program.

Foto: ZUŠ Antonína Dvořáka

Do španělského Malgrat de Mar jsme odjeli reprezentovat naši ZUŠ Antonína Dvořáka Příbram a město Příbram v pondělí 3. října. Po nezbytném odpočinku po náročné cestě museli žáci předvést své umění.

Kapela Evakuace ukázala, že rock jim jde na jedničku a sklídila obrovské ovace od dalších orche-

strů a hostů užívajících si odpolední siestu na místním náměstí. Ve stejném duchu se neslo i vystoupení následující večer, které proběhlo přímo v hotelu. Na řadu přišla kapela Ladies and Gentlemen, která dokázala zvednout ze židlí nejednoho hosta a vytvořila perfektní atmosféru. To vše podtrhl náš dechový orchestr, který jako

jediný soubor vyplňoval prostor mezi výstupy dalších kapel. Skladby typu Šly panenky silnicí nebo Kolíne, Kolíne se dočkaly vždy obrovského potlesku. Závěrečné vystoupení, které se uskutečnilo v sobotu dopoledne, jen podtrhlo úžasné výkony našich žáků a našich kapel.

Kromě nádherného počasí a moře, na které jsme se všichni velmi těšili, jsme měli možnost zavítat do Barcelony, kde jsme navštívili významná místa jako např. chrám Sagrada Família, Katalánské národní muzeum nebo olympijský stadion. Všem se líbilo i místní tržiště, kde bylo možné ochutnat řadu specialit od ovoce po mořské plody.

Jsm rádi, že jsme mohli reprezentovat s úspěchem naši školu, naše město a jsme rádi za spolupráci s dalšími ZUŠ, konkrétně ZUŠ Břežnice a ZUŠ J. J. Ryby.

■ **Miroslav Mašek**
ZUŠ Antonína Dvořáka



Někteří cizinci musí absolvovat adaptačně-integrační kurz

Téměř dva roky platí pro některé cizince ze třetích zemí povinnost absolvovat adaptačně-integrační kurz Vítejte v České republice. Za rok realizace kurzů jich v součtu proběhlo téměř tisíc a registrovalo se na ně přes 15 000 osob.

Absolvovat kurz je možné v osmnácti Centrech na podporu integrace cizinců, která pracují ve všech krajích České republiky, nebo na jiném místě pod jejich administrací - např. u zaměstnavatele. Účast na kurzu je zpoplatněna. Při nesplnění povinnosti absolvovat kurz může být cizinci uložena pokuta až do výše 10 000 korun.

Povinnost absolvovat kurz se obecně vztahuje na cizince ze třetích zemí (mimo EU), kterým bylo od 1. ledna 2021 vydáno povolení k dlouhodobému pobytu na území České republiky, a dále pro cizince, kterým po tomto datu bylo vydáno povolení k trvalému pobytu bez podmínky předchozího pobytu na území. Projít kurzem je nutné do jednoho roku ode dne převzetí průkazu o povolení k pobytu. Existují samozřejmě i výjimky - např. věk (méně než 15 let, více než 61 let). Více o skupinách, které mají povinnost absolvovat adaptačně-integrační kurz, lze zjistit z oficiálních stránek

mvcr.cz nebo viteztevcr.cz. Se základní orientací může nově pomoci i „kalkulačka“ aik.icpraha.com/form vytvořená Integračním centrem Praha.

Podmínkou úspěšného splnění je účast na celém kurzu, na jehož konci cizinec obdrží doklad o absolvování. Účast je zpoplatněna - u veřejných kurzů se jedná o částku 1 500 korun, pokud však hradí náklady kurzu např. zaměstnavatel, stojí 800 korun za osobu. Jestliže cizinec svou povinnost nesplní, může mu být uložena pokuta až do výše 10 000 korun.

Metodikou kurzů dlouhodobě zajišťuje zapsaný spolek Slovo 21. Cílem je především seznámit cizince s jejich právy a povinnostmi vyplývajícími z pobytu v ČR a informovat je o místech, kde mohou obdržet další informace, případně pomoc. Kurz je veden certifikovaným lektorem a tlumočnickem, kteří cizincům představí škálu témat, od základních informací o České republice, včetně vzdělávání, přes byd-

lení a pobytové legislativy až po kulturní zvyky a tradice.

O tom, že kurz nenabízí pouze strohé informace, ale může účastníkům pomoci i v osobním životě, svědčí zpětné vazby absolventů. Většina jich hodnotí kurz pozitivně, a to jak jeho čtyřhodinovou časovou dotací, tak i objem informací. Dlouhodobě je cizinci jako stěžejní označována část kurzu věnovaná legislativě spojené s pobytem v Česku.

Největší zájem byl o kurzy v ukrajinštině, ruštině a angličtině. Kurzy byly tlumočeny i do celé řady dalších řečí. Standardně nabízenými jazyky jsou vietnamština, mongolština, srbština, arabština, španělština, francouzština. Proběhly i kurzy v japonštině, thajštině nebo hindštině.

■ **Slovo 21**



Magdaléna působí v Příbrami a okolí už 20 let

Dvě desetiletí pomáhá obecně prospěšná společnost Magdaléna v Příbrami a okolí. Centrum adiktologických služeb (CAS) provozuje adiktologickou ambulanci, kontaktní centrum a terénní služby pro závislé nebo pro jejich rodiny a blízké. Zapojeno je i do projektu ve Věznici Příbram. Centrum primární prevence Magdaléna působí na příbramských školách i v okolních obcích. Za dvacet let prošly našimi službami tisíce dětí, dospívajících či dospělých lidí z Příbrami a okolí.



Magdaléna sídlí v bývalém školním areálu v Žežické ulici. Foto: Magdaléna

Začátky příbramských adiktologických služeb jsou spojeny zejména se službami pro drogově závislé v rámci terénních programů. „Dnes nabídku služeb v oblasti prevence a léčby závislosti doplňují preventivní programy, kontaktní centrum, projekt ve věznici, ale i adiktologická ambulance, která se jako jedna z mála specializuje i na dospívající klienty,“ přibližuje činnost Magdalény její ředitel Ondřej Sklenář.

Ročně projde adiktologickou ambulancí více než 200 klientů, v roce 2021 se magdalénští adiktologové věnovali 283 klientům. Za pět let fungování proběhlo 6707 konzultací. Nejčastěji naši pomoc vyhledávají lidé závislí na alkoholu, následují uživatelé nelegálních látek - pervitinu a THC, rodinní příslušníci, lidé závislí na léčích a gambleři. „Cílem je nejen léčit klienta ze závislosti, ale pracovat s ním na tom, aby žil spokojený a plnohodnotný život,“ upřesňuje Hana Vavřincová, vedoucí CAS.

V rámci služeb harm reduction (snižování rizik) provozuje příbramské CAS kontaktní centrum, tedy nízkoprahovou sociální službu pro závislé klienty, a poskytuje terénní služby. Záměrem je snižovat rizika spojená s užíváním drog a tím chránit i veřejné zdraví. Vedoucí harm reduction služeb Magdaléna Chaloupková dodává: „Kromě distribuce zdravotnického materiálu, potravin a ošacení poskytujeme klientům odborné poradenství. Realizujeme tréninkové zaměstnání pro závislé osoby s cílem dosažení stabilizace a začlenění se na trhu práce. Provozujeme klubové socioterapeutické aktivity, například úklid veřejných míst.“ Od roku 2004 došlo k 45 454 kontaktům s klienty. Bylo vyměněno přes půl milionu injekčních stříkaček a v terénu jich bylo nalezeno 3272.

Výměnný program spolu s edukací pomáhá ke snížení výskytu infekčních onemocnění, ke kterému přispívá i anonymní testování klientů i široké veřejnosti. Pravidelně v listopadu nabízíme anonymní a bezplatné testování veřejnosti v Příbrami a v okolních městech (Sedlčany, Dobříš, Březnice, Rožmitál pod Třemšínem nebo Mníšek pod Brdy).

Za dobu své existence prošly preventivními programy Centra primární prevence tisíce žáků a stovky místních učitelů. Odborná ředitelka Centra Kristýna Baumová vzpomíná i na jednoho ze studentů, se kterým se na našich kurzech setkala opakovaně: „Aleš navštěvoval sportovní třídu, kde byl outsiderem, cíleně vystrkovaným na okraj kolektivu. Pracovali jsme s ním na schopnosti vytvářet zdravé vztahy vrstevníky a s celým kolektivem na zlepšení tříd-

ního klimatu. Po letech jsme Aleše potkali znovu, na adaptačním programu na střední škole. Stal se z něho sebevědomý student, který se aktivně zapojoval do skupinových aktivit. Jeho třída ho bez problému přijímala, díky své inteligenci patřil mezi spolužáky k autoritám. Podobné příběhy dodávají našemu týmu sílu pouštět se i nadále do místy divokých vod tématu vztahy ve třídě a hledat s žáky cesty, jak zajistit dobré místo v kolektivu pro každého z nich.“ Jen v loňském roce Centrum primární prevence spolupracovalo s Obchodní akademií Příbram, ISŠ Příbram, Gymnáziem pod Svatou Horou, Gymnáziem Příbram, Waldorfskou školou, OU, PrŠ, ZŠ a MŠ Příbram IV, ZŠ Školní, ZŠ Hvozďany, ZŠ Bohutín, ZŠ Obecnice a SOU Hluboš.

CAS Příbram dlouhodobě spolupracuje i s příbramskou věznicí, ve které poskytuje závislým odsouzeným lidem adiktologické poradenství. Závislost je totiž velmi často jedním z důvodů, proč se do vězení dostali. Cílem je připravit je na propuštění tak, aby nevedlo zpátky do kolotoče užívání drog, alkoholu nebo ke gamblingu, ale s naším provázením k léčbě a běžnému životu.

Na příbramské služby navazují i ostatní služby organizace, např. léčba v terapeutické komunitě v nedalekém Mníšku pod Brdy, nebo doléčovací program v Praze-Podolí.

■ Šárka Slavíková Klímová
Magdaléna



Hledají se zájemci o práci v osadních výborech

Ve volebním období 2022–2026 pokračuje ve své činnosti na základě rozhodnutí zastupitelstva města všech třináct osadních výborů. Nyní se mohou hlásit zájemci o členství v jednotlivých výborech.

Třináct je počet osadních výborů, které zastupitelstvo města schvaluje pro volební období 2022–2026. Jedná se o osadní výbory Brod, Bytíz, Jerusalemský, Jesenice, Kozičín, Lazec, Orlov, Zavržice, Žežice, Příbram III - Sázky, Příbram V - Zdaboř, Příbram VI - Březové Hory a Příbram IX - Nová Hospoda. Všechny tyto osadní výbory fungovaly již v minulém volebním období.

„Osadní výbory jsou zřízeny a nyní je čas, kdy se mohou hlásit zájemci o členství v jednotlivých výborech. Podmínky členství jsou dány zákonem. Zájemce musí mít trvalý pobyt v části obce,

pro kterou je osadní výbor zřízen. Nominace je možné podávat až do 13. ledna 2023,“ řekl místostarosta Miroslav Peterka, který je k jednání s osadními výbory pověřen.

Proč se osadní výbory zřizují? Výbory zjednodušují komunikaci města s občany jednotlivých osad a městských částí, kde jsou výbory zřízeny. Vedení města se díky činnosti osadních výborů dostávají ucelené informace a potřebách jednotlivých osad od osob znajících místní problematiku.

Pokud máte zájem o členství v osadním výboru a splňujete podmínky dané zákonem

č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů (máte trvalý pobyt v té části obce, pro kterou je osadní výbor zřízen), kontaktujte Městský úřad Příbram, Odbor vnitřních věcí do 13. ledna 2023 na e-mailu ivana.makosova@pribram.eu, případně na telefonu 318 402 237.

■ Eva Švehlová
Městský úřad Příbram



Volači a klikači vás chtějí připravit o peníze

Do října 2022 evidovali policisté více než 15 000 kyberzločinů, v roce 2021 šlo za celý rok o téměř 10 000 případů. Na aktivity kybernetických podvodníků upozorňuje nová preventivní kampaň policie Volač a Klikač.



Pozn. Údaje pro rok 2022 jsou k 31. říjnu.

Lidé, kteří byli okradeni kyberzločinci, jsou podle policie desetitisíce a škody se pohybují ve stovkách milionů korun. Podle České bankovní asociace připadá na jednoho poškozeného klienta škoda v průměru 161 000 korun.

VOLAČ A PODVODNÉ NAVOLÁVÁNÍ

Podvodníci se často vydávají za pracovníky bank nebo za policisty a snaží se klienty vystrašit a manipulovat. Můžeme je označit jako volače. „Cílem pachatelů je vylákat z poškozeného citlivé údaje či ho donutit k bankovním převodům. Nepodceňujeme pachatele, jejich jednání je

nesmírně manipulativní a přesvědčivé. Podvodníci se také snaží pod různými legendami vylákat i vzdálený přístup do počítače či mobilního telefonu, například jako falešní investiční poradci. Nenechte se zlákat přehnaně výhodnými nabídkami,“ nabádá policejní komisařka Monika Schindlová.

KLIKAČ A PODVODNÉ ODKAZY

Další část pachatelů se snaží pod různými legendami nalákat poškozené na webové stránky, které jsou prakticky k nerozeznání od těch pravých. Podvody jsou často spojené s inzerce-

mi, kdy útočníci v současnosti cílí převážně na prodávající. „Zareagují na vámi nabízené zboží na inzertním portálu a snaží se vás nalákat na platební bránu, kam máte zadat citlivé bankovní informace včetně PIN k platební kartě. S tím, že vám pak zašlou peníze. Je to nesmysl, když něco prodáváte, tak kupujícímu pro zaslání platby stačí pouze číslo vašeho bankovního účtu,“ popisuje podstatu podvodů Monika Schindlová.

V poslední době se objevují také SMS zprávy s fiktivními státními sociálními příspěvky. To je podle Moniky Schindlové velmi nebezpečné, protože velké množství lidí nějaké příspěvky očekává. Podle odhadu policie je pravděpodobnost kliknutí na přiložený odkaz u SMS zpráv až osmkrát vyšší než u podvodného e-mailu.

„Lidé by si před každým kliknutím na odkaz či před zodpovězením otázky volajícímu sami měli položit dotaz: Nechce mě náhodou okrást? Není to volač nebo klikač?“ radí Monika Schindlová.

■ Stanislav D. Břeň



Buspruh zkracuje příjezd do Prahy

Na konci listopadu byl v Praze dokončen nejdelší buspruh, který se nachází ve Strakonické. Cestujícím veřejnou dopravou, včetně těch příbramských, může zrychlit příjezd do Prahy o průměrně 13 minut, v případě výraznějších dopravních potíží až v násobcích tohoto času.

Koncem listopadu bylo zprovozněním posledního úseku v Malé Chuchli dokončeno nejdelší preferenční opatření pro autobusy, které sestává především z vyhrazeného jízdního pruhu pro autobusy a propojujících úseků využívajících málo využívané odbočovací pruhy. Tím byla završena několikaletá snaha o zřízení funkčního preferenčního opatření na velmi vytiženém příjezdu do hlavního města, která byla zahájena v roce 2015 realizací prvního úseku, jehož celková délka od začátku před Lahovickým mostem až po konec za Barrandovským mostem je 5,75 km.

Pod Barrandovskou skálou projíždí do Prahy v ranní špičce mezi 6.00 a 10.00 téměř 200 spojů pravidelné linkové dopravy (z toho drtivá většina PID - čtyři městské a 13 příměstských linek), které přepraví na 7000 cestujících. Vyhrazený pruh mohou využít i další autobusy a oprávněná vozidla (např. vozidla IZS, která si již nemusí „rozhrnovat“ záchranářskou uličku). Pro srovnání: v sousedních dvou pružích jede za stejné ranní období asi 8700 automobilů přepravujících přibližně 11 300 osob - v průměru 5650 osob v každém jízdním pruhu. Tedy

buspruhem cestuje o čtvrtinu více osob než každým ze souběžných pruhů.

Většina autobusových linek do úseku najíždí již před Lahovickým mostem, kde může využít volnější odbočovací pruh směřující do Radotína a navazující krátký buspruh s nutným přeřazením do průběžného pruhu (přímé pokračování buspruhu vyloučily nevyhovující rozhledové poměry na přípojnou rampu od Radotína). Z přípojovacího pruhu vzniká buspruh zahrnující i zastávku Lahovičky, který je na konci Lahovi-

Intenzita dopravy na Strakonické ve směru do centra

v Lahovičkách: 27 900 vozů za 24 h, asi 7800 za ranní špičku, resp. 10 200 osob
pod Barrandovskou skálou: 31 000 vozů za 24 h, asi 8700 za ranní špičku, resp. 11 300 osob

■ zdroj: TSK, 2021

ček a před Malou Chuchlí lokálně nahrazen přímým průjezdem odbočovacím pruhem. Za zastávkou Malá Chuchle je buspruh umístěn vlevo, a to především proto, aby provoz v něm nebyl ovlivňován přeřazováním a odbočováním vozidel na Barrandovský most. Před Barrandovským mostem navazuje nejstarší buspruh na tomto tahu, který končí před průpletovým úsekem Městského okruhu a ulic Strakonická a K Barrandovu.

Ranní kolony na Strakonické se v úsecích s povolenými maximálními rychlostmi 50 až 80 km/h běžně posouvají rychlostí okolo 15 km/h, tedy při běžné popojížděcí koloně začínající již u Berounky projedou autobusy celý úsek o asi 13 minut rychleji než ostatní vozidla. Při horších dopravních stavech (např. z důvodu nehod nebo regulace vjezdu do tunelů Městského okruhu) může být tato úspora i násobně vyšší.

■ Pražská integrovaná doprava



Jaký byl advent v Příbrami

Adventní program byl v Příbrami opravdu bohatý. Sérii vystoupení připravilo Městské kulturní centrum, mnoho akcí pořádaly také příspěvkové organizace a další instituce (více v Kahanu 12/2022). Přinášíme stručný fotografický přehled adventních nedělí a Čertovského Nováku.





■ **Fotografie:**
Městské kulturní centrum, SZM Příbram
Text: Stanislav D. Břeň



inzerce

 Divadlo
A. Dvořáka Příbram

DIVADELNÍ PLES

28|1 2023

od 20 hodin

| PEPETO | SUNDAY AFTERNOONS JAZZMAN |
| LOS TRUMBEROS | YVETTA BLANAROVIČOVÁ |
| PINGLS ANEB HOT CAFÉ REVUE A TANČÍRNA |
| VEČEREM PROVÁZÍ VÁCLAV RAŠILOV |
| DJ BERY | TOMBOLA |

Předprodej vstupenek od 1. 1. 2023. Možnost rezervace na divadlopribram.eu





Charkov pohledem ukrajinského chemika a Sibiř v hledáčku českého fotografa

Do 8. ledna 2023 můžete v příbramské Galerii Františka Drtikola navštívit společnou fotografickou výstavu Ukrajince Valerije Pankova z Charkova a Čecha Martina Wágnera, který jezdil fotografovat Sibiř.



Vorkuta 2011.

Foto: Martin Wágner

Martin Zet a nejen olověný zvon

Na leden připravuje Martin Zet pro Galerii Františka Drtikola instalaci, jejíž součástí budou olověné artefakty, ale také proces vzniku uměleckého díla nebo performance. Tématem olova se autor zároveň obrací k tradici těžby a zpracování olovnatých rud v příbramském regionu.



Většina děl vzniká v umělcově ateliéru, kde průmyslově vyrobené olovo taví a zpracovává. V Kovohutích Příbram Martin Zet ve spolupráci s místními mistry-slévači odlíje olověný zvon. Olověný zvon je oxymóron v mnoha ohledech. Odlitím zvonu z olova autor popře základní atribut všech zvonů, tj. schopnost znít. Olověný zvon je němý, protože vlivem vysoké hustoty olova se v něm zvuk nešíří. Naopak se používá jako izolace proti zvuku a vibracím. Je takový zvon ještě zvonem a má smysl ho vytvářet? Za zmínku stojí i fakt, že v rovině náboženské je zvon vykládán jako prostředník mezi Bohem a člověkem; po staletí zvuk zvonu svolával k bohoslužbám a odměňoval čas. Zveme návštěvníky, aby se v galerii potkali s olovem, které alchymisté považovali za nejstarší ze sedmi základních kovů. Z nebeských těles mu byl patronem „chromý, pomalu se ploužící Saturn“, který jako by svým pohybem odkazoval na těžkou, pomalu se pohybující hmotu. Vernisáž se uskuteční 19. ledna v 17.00. Výstava, jejíž kurátorkou je Radoslava Schmelzová, potrvá do 12. března.

„Tohle je velký příběh z Charkova. V době po rozpadu Sovětského svazu vznikaly horečně soukromé živnosti. Sám jsem v té době dodával potraviny do jednoho obchodu, kde jsem se seznámil se sestrou prodavačky, která je na fotografii. Jmenovala se Anna a ze svých úspor si otevřela restauraci v bývalém výzkumném ústavu, kde zbyly po jídelně volné prostory. Po několika měsících však zkrachovala. Nedaleko továrny FED si poté otevřela stánek s občerstvením. Všichni zaměstnanci si po cestě z práce dávali panáka. Posedávali v zeleni a odpočívali. Anna na fotografii připravuje oběd a je smutná, že jí nevyšel velký byznys, a má jen stánek u cesty.“

Podobné mikropříběhy doprovázejí fotografie Valerije Pankova, ukrajinského uprchlíka z Charkova, který našel zázemí v České republice. V dubnu roku 2022 zdemoloval jeho byt dělostřelecký granát. Valerij Pankov vyslyšel nabídku svého přítele Martina Wágnera a přicestoval se dvěma kufry do Prahy. Jeden z nich byl plný filmových negativů, které pořizoval od 70. let dvacátého století. Pro úplně první výstavu Valerije Pankova jsme pro Galerii Františka Drtikola vybrali negativy z let 1997–2001, kde se prolíná autorův bohatý společenský život z nelehkého období transformace ukrajinské společnosti po rozpadu Sovětského svazu.

„Teprve v Rusku, zejména na Sibiři a na Dálném východě, jsem objevil zvláštní vztah domorodců k poutníkům. Je to pro mne sváteční chvíle, mohu-li nahlédnout do života dosud neznámého člověka. Vstřícnost lidí se opakuje na každé cestě, i když nemám nic na oplátku.“ Martin Wágner se takto vyznával ze svých zkušeností z dvaceti let cestování po Rusku a zejména na Sibiři v knize *Siberia* (2019, Paseka). Už jako sedmnáctiletý tulák začal cestovat za „jiným“ do země na východ od České republiky. Fotografoval starověrce, věznice gulagů, nebo pastevece sobů, lovce, vojáky nebo rybáře. Výběr zde vystavených fotografií se zaměřuje na jeho putování po Sibiři.

Dnešní středoevropskou optikou mohou fotografie obou autorů působit podobně exoticky. Profesionální fotograf Martin Wágner jezdil ale fotografovat daleko od domova a vyhledával místa a situace časoprostorově co nejvzdálenější od běžné zkušenosti našeho regionu i od civilizace jako takové. Vystudovaný chemik Valerij Pankov vytvořil doma, mezi svými přáteli a známými, svébytný městský deník plný košatých mezilidských setkání a vztahů.

■ Jan Freiberg
Galerie Františka Drtikola



První místo pro Příbram vybojovala Viktorie Křivová

O víkendu 10.–11. prosince se v Příbrami uskutečnily soutěže žákovských kategorií v krasobruslení, které se konaly v rámci Českého poháru. Pro některé kraje (např. Středočeský) to byla poslední nominační soutěž na Zimní olympiádu dětí a mládeže ČR, která se v lednu uskuteční v Královéhradeckém kraji a na které se představí i Viktorie Křivová. Konkurence byla velká, do Příbrami se sjelo 140 závodníků z celé ČR.



Viktorie Křivová vévodila mladším začkám. V Příbrami byla silná konkurence celkem 140 závodníků z celé republiky. Foto: BK Příbram

Domácí závodnice se na Příbramském Kahanu 2022 ve velké konkurenci neztratily a svými výbornými výkony si mnohdy vylepšily osobní bodová maxima. Zde jsou výsledky našich závodnic: Mladší začky: 1. místo Viktorie Křivová, 33. místo Kristýna Šindelářová; Nováčci: 3. místo Beáta Suchopárová, 13. místo Milena Mahí Doganová; Začky: 29. místo Johana Harantová. Klára Štefány se z důvodu zranění nemohla zúčastnit. V čase mezi soutěžemi se představily i nejmladší naděje BK Příbram.

Celá soutěž proběhla s podporou města Příbram, a to jak finanční, tak prostřednictvím účasti místostarosty Miroslava Peterky. Významná byla pomoc všech zaměstnanců zimního stadionu v čele s ředitelem SZM Janem Slabou. Díky osobní přítomnosti pomohli k bezproblémovému průběhu akce s příjemnou atmosférou. Poděkování patří i rodičům a činovníkům Bruslařského klubu Příbram.

■ Jitka Charyparová
Bruslařský klub Příbram



Běžecký pohár znovu na startu

V půlce ledna se rozběhne 11. ročník Brdského běžeckého poháru. Na programu je celkem třicet závodů pro děti i dospělé, které se konají v různých částech brdského regionu.

Pokud by chtěl někdo uběhnout stejnou trať, kolik měří dohromady všechny závody zapojené do Brdského běžeckého poháru, doběhl by z Příbrami až za Vídeň. Na běžce totiž čeká v roce 2023 dohromady 30 závodů o celkové délce více než 310 kilometrů. „Každý si může zvolit závod podle své aktuální formy či fyzických možností - od nejkratších tratí na pět kilometrů po půlmaraton. Na výběr jsou rovinaté běhy podél řek i závody, které prověří kondici při zdolávání kopců, včetně výběhu na nejvyšší vrchol Brd,“ láká sportovce spoluorganizátor poháru Petr Svarc.

Brdský pohár je otevřený všem aktivním nadšencům, včetně amatérských a rekreačních běžců. V roce 2022 se na start postavilo více než 2600 dospělých a necelé dvě tisícovky dětí. To je přibližně o 20 % více v meziročním srovnání, nicméně je potřeba

dodat, že v roce 2021 bylo několik závodů nuceně zrušeno kvůli covidu. Poslední ročník opanoval s přehledem Zdeněk Zeman

Nebližší závody BBP

- 14. ledna:** Běh partyzánskou stezkou, Osek
- 25. února:** S čelovkou Dražovkou, Hořovice
- 11. března:** Zimní běh krajem J. J. Ryby, Bezděkov
- 18. března:** Josefský běh v Cerhovicích, Cerhovice
- 1. dubna:** Jarní běh Litní, Liteň
- 9. dubna:** Běh Rožmitál - Březnice, Rožmitál pod Třemšínem
- 15. dubna:** Jarní běh Dražovkou, Hořovice
- 22. dubna:** Penzion Cup, Obořiště

z Blatné. V roce 2023 bude chtít prvenství obhájit. „Nejvíce se těším na závod Svatojánská 20, protože tam se mi v roce 2022 moc nedařilo. Doběhl jsem až na pátém místě, takže nyní se budu snažit to vylepšit. Závod byl jinak skvělý,“ uvedl Zdeněk Zeman.

Svatojánská 20, závod podél Berounky do Svatojánské pod Skalou, bude ale startovat až v listopadu. Hned v lednu mohou běžci včetně dětí prověřit povánoční formu v Oseku na Běhu partyzánskou stezkou. V únoru se poběží noční běh S čelovkou Dražovkou v Hořovicích.

■ Lukáš Rozmajzl
Brdský běžecký pohár



Priority pro rok 2023 podle zastupitelů: aquapark, bydlení, rozpočet, Fantova louka či bezpečnost

Na co by se měla Příbram zaměřit v roce 2023? To byla otázka, kterou redakce Kahanu položila všem sedmi „zastupitelským klubům“, které zasedají v příbramském zastupitelstvu. Přinášíme pohledy těch volebních stran, které odpověděly.



Tématem č. 1 je aquapark.

Foto: SZM

ANO 2011

Z dvaadvacátého roku si do následujícího přinášíme řadu rozpracovaných projektů, jejichž dokončení bude stát nemalé úsilí a nemálo peněz. Jako jediný příklad za všechny lze zmínit rekonstrukci Prokopské ulice na Březových Horách. Tu jsme zahájili na podzim a do příštího podzimu bude hotova.

Cílit musíme na realizaci úsporných opatření. Půjde hlavně o uskutečnění druhé etapy výměny veřejného osvětlení, při které bude nahrazeno více než tisíc starých světel. Současně připravujeme etapu třetí. Rozjíždí se i projekty na instalaci fotovoltaických panelů na městských budovách. Mezi zásadní projekty bude patřit i obnovení či nové vybudování přípojek na centrální zdroj tepla z příbramské teplárny. Ceny energií narostly natolik, že se tato cesta jeví jako nejvýhodnější.

Čeká nás zahájení rekonstrukce aquaparku, jejíž příprava se táhne už mnoho let. Navzdory snahám o zpomalení či snad dokonce zastavení projektu rekonstrukce se musíme zaměřit na její zdárné zahájení a efektivní směřování. Opravdu zde není čas ani prostor na vymýšlení dávno vymyšleného. V otázce rekonstrukce aquaparku je nezbytné začít konečně reálně budovat, a ne politicky bourat.

V roce 2023 má být zahájena výstavba parkovacího domu na autobusovém nádraží. Projekt je vysoutěžený a je podepsána smlouva. Parkování obecně je záležitost, na kterou se Příbram musí zaměřit. Konečným řešením bude zavedení parkovacích zón, jejichž primárním účelem bude vytlačit auta ne-rezidentů na odstavná parkoviště tak, aby nezabírala místo našim občanům. Zaměřit se musíme i na budování lokálních parkovacích ploch ve vnitroblocích a na místech, kde parkování chybí nejvíce.

V obecné rovině bychom se všichni měli zaměřit na to, aby se nám ve městě společně

dobře žilo. Není to jen o tom, co a jak radnice udělá nebo neudělá. Je to i tom, jak se budou lidé k sobě vzájemně chovat, jak budou pečovat o své okolí a jak budou nahlížet na naše společné životní prostředí. Rok 2023 bude opět rokem výzev, bude to rok nákladný a náročný.

ČESKÁ PIRÁTSKÁ STRANA

Je toho hodně, na co se v Příbrami musíme zaměřit. Je důležité město nezaadlužit a v současné ekonomicky náročné době hledat úsporná řešení tak, aby Příbram měla rezervní prostředky na nezbytné investice a pravidelnou údržbu stávajícího majetku a infrastruktury. Je třeba vytvořit jasný plán údržby městského majetku, aby byla zachována jeho dlouhodobá životnost.

Na velké a potřebné investiční projekty by Příbram měla co nejvíce čerpat prostředky z fondů EU a smysluplně je využít ve prospěch občanů, např. na rekonstrukci čistírny odpadních vod. Stejně tak na inovace a chytrá řešení v oblasti energetiky. Je nezbytné začít s rekonstrukcí městských a školních budov s důrazem na zateplení a energetické inovace (investice do termických a fotovoltaických panelů).

Bydlení a náklady s ním spojené jsou jedním z nejpálčivějších témat současnosti. Za důležité považujeme rozvoj městského bytového fondu a vytvoření dlouhodobé koncepce, na jejímž základě se bude v delším časovém horizontu postupovat. Ať už se bude jednat o stavbu nových bytů, odkup stávajících nemovitostí, nebo o jinou formu. Nicméně, je nutné si uvědomit, že dané téma není záležitost jednoho volebního období.

Budeme nadále sledovat vývoj na Fantově louce tak, aby zde byl opravdu zachován biologicky cenný mokřad a tato lokalita byla vyhlášena za chráněné maloplošné území.

Chceme, aby se vedení města v roce 2023 opravdu zavázalo k vybudování účinného a moderního osvětlení všech přechodů pro chodce. Dále doufáme, že starosta dodrží slovo a bude iniciovat řešení problémů s ubytovny, kdy navrhoval jejich postupné odkoupení od majitelů, aby se situace v daných lokalitách pro místní obyvatele zlepšila.

Příbram se musí také zaměřit na lepší zpracování odpadů a nakládání s nimi s ohledem na platnou legislativu, která od roku 2021 zvyšuje požadavky na třídění a recyklaci komunálního odpadu a zásadně omezuje skládkování. Nezačne-li město jednat, budou Příbramští muset v budoucnu platit za svoz odpadu i třikrát více než dnes, což nechceme. Je důležité, aby město podporovalo kroky, které budou tvorbou odpadu trvale snižovat.

Je nutné dořešit aquapark, jehož rekonstrukce se zdá být v nedohlednu. Od počátku jsme pro umírněnou rekonstrukci, která zachová poskytování služeb v současném rozsahu, a zároveň dojde k určitému rozšíření zábavních atrakcí pro děti a wellness prvků. Podporujeme použití moderních materiálů, které zásadně sníží náklady na provoz a dlouhodobě nezatíží městský rozpočet.

SPOJENCI – TOP 09, STAROSTOVÉ A NEZÁVISLÍ, POLITICKÉ HNUTÍ HLAS, SOS PŘÍBRAM A NEZÁVISLÍ KANDIDÁTI

Z delty pomalu končícího roku pomalu vplouváme na moře roku nového. Životy všech cestujících a námořníků na pomyslném parníku Příbram tíží inflace, energetická krize, situace nízkopříjmových domácností i rozdělení společnosti, na kterém se velkou měrou podílejí algoritmy sociálních sítí. Hodně pasažérů se reálně nachází v rozpoložení, pro které Václav Havel přišel s označením blbá nálada, a ještě dříve s konstatováním, že naše země nevzkvátá. Nevzkvátá ani naše město. Příbram se pomalu, ale jistě vyvíjí, její vedení neumí dotahovat velké investiční projekty, v každoročním žebříčku kvality života ve dvou stovkách českých měst se pohybujeme na chvostu pelotonu.



Energie jsou dalším důležitým tématem.

Foto: Unsplash

Provést město přes záluďné nástrahy současnosti a ekonomicky ani lidsky neztroukat: to je úkol pro schopného kapitána. Náš parník takového nemá. Posádce jako celku - včetně zaměstnanců městského úřadu - ale lze důvěřovat. Proto v prvé řadě určitě podpoříme smysluplný plán investic, který bude ladit s trvale udržitelným rozvojem. Plánem takového rozvoje je rozumně zpracovaný střednědobý rozpočtový výhled. Na současnou ekonomickou recesi musíme reagovat tak, jako reagují domácnosti a lidé. Musíme šetřit a zároveň investovat do energetických úspor. Příklady by byla řada dalece přesahující prostor této rubriky, ale možné to je třeba za pomoci instalace chytrých termostatických ventilů na topná tělesa nebo

fotovoltaiky na střechy našich budov. Na druhé straně nesouhlasíme se závratnou investicí do projektu aquaparku, která se může změnit v černou díru městského rozpočtu. Hrozící půl-miliarda za rekonstrukci půlky jedné budovy je pro nás nepřijatelná. Bazén by se měl základně opravit tak, aby byl funkční a prodloužila se jeho životnost. Tím lze získat čas na řešení přestavby celého objektu včetně sportovní haly, zohledňující všechny její funkce a provozní náklady, zejména na energie. Podobné alternativy se totiž (i navzdory rostoucím cenám ve stavebnictví) za uplynulé čtyři roky nehledaly. Právě teď je poslední příležitost to změnit.

I v roce 2023 podpoříme všechna rozumná řešení bez ohledu na to, kdo je navrhne. Opět přijdeme i s našimi vlastními nápady. Jsme zkrátka na jedné lodi a měli bychom se umět domluvit, pokud se nemáme zpronevěřit posláni zastupitele.

SVOBODA A PŘÍMÁ DEMOKRACIE (SPD)

Příbram by se měla v roce 2023 soustředit hned na několik zásadních záležitostí. Jednou z medializovaných otázek je tolik diskutovaná Fantova louka. U části louky, která je suchá, dalo město podnět pro hydrogeologický průzkum, a proto vypsaló výběrové řízení, aby

odborník místo prozkoumal a zjistil, zda by zastavění severní strany „Fantovky“ neovlivnilo vodní režim na louce. Uvidíme, jak odborník severní část louky vyhodnotí. SPD podporuje změnit územní plán části louky tak, aby byla považována za chráněné maloplošné území, čímž by se zde nesmělo stavět. Město Příbram by tak mohlo z Fantovy louky učinit další chloubu města. Dala by se zde zřídit naučná stezka, která povede ze Svaté Hory na Fantovu louku. Turisté jistě ocení spojení památek a přírody. SPD je proti odvodňování krajiny a zbytečným stavbám na nových pozemcích, když lze využít starých budov, továren a nevyužívaných skladů. Podporujeme biodiverzitu, zemědělskou činnost a regionální potraviny na Příbramsku. Musíme bojovat proti suchu, a ne louky odvodňovat, bez vody se proti suchu bojuje těžko.

Další otázkou k řešení je bezpečnost města. Lze na to pohlížet z více úhlů. Jedním z nich je bezpečnost u přechodů pro chodce (doprava) a dalším úhlem je bezpečnostní situace násilná a majetková. Na podzim bylo jen za jeden měsíc na přechodech pro chodce, ale i mimo ně, sraženo osm chodců, přičemž na vině ve většině případů nebyli řidiči. Nesmíme opomenout prevenci kriminality zaměřenou na děti. Prevence

by měla začít již v mateřských školách. Musí jít hlavně o preventivní programy pro mateřské školy, žáky 1. a 2. stupně, dále SŠ a seniory. Za úvahu by stály i přednášky na téma: sám doma, sám na ulici, jak telefonovat, když jsem sám doma, jak jednat při kontaktu s cizími lidmi, co dělat, když mně někdo ubližuje, nebo ubližuje druhým, povinnosti chodce na chodníku a chůze tam, kde není chodník, přecházení vozovky na přechodu pro chodce a mimo něj, nebo i nácvik volání na tísňovou linku.

Další otázkou pro rok 2023 je rekonstrukce aquaparku, která je již před „spadnutím“, a hledá se stavební firma, která by ji realizovala do zdárného konce. Nesmíme zapomenout na výstavbu nových bytů pro mladé rodiny, v nichž by bylo regulované nájemné. Je nám jasné, že město tyto byty stavět nebude. I v Příbrami jsou však subjekty, které byty budují, a město by se s nimi mohlo dohodnout na prodeji za rozumné ceny. Další výstavba je však silně závislá na rekonstrukci a rozšíření čistírny odpadních vod.

■ Rubriku připravil:
Stanislav D. Břeň



inzerce



CHATA GRANIT

7 APARTMÁNŮ 30 LŮŽEK





Zadov č. p. 224,
384 73 Stachy, okres Prachatice
tel.: 601 390 678
e-mail: chatagranit@pb.cz
49.0688458N, 13.6240611E
chatagranit.cz

REZERVACE








Vypravme se na Čertovo vřeteno v Jižních Brdech

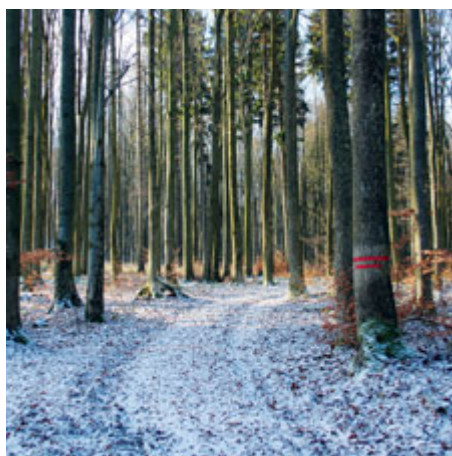
Na severních svazích vrcholu Kobylí hlava (757 m), kde se nachází pozůstatky tvrziště Hengst, ve vzrostlém lese nedaleko cesty od Hutí pod Třemšínem směrem k boudě Roubenka se k nebi vypíná divoké a rozeklané skalisko, odedávna zvané Čertovo vřeteno. S velkou dávkou představivosti opravdu svým tvarem tkalcovské vřeteno připomíná.



Čertovo vřeteno, část s převisem.

Foto (2×): Jaroslav Hadrment

Na skalisku Čertovo vřeteno nás především zaujme velký volně ležící kámen, spolu s ostatními skalami tvořící jakousi nízkou bránu. Na severní straně objevíme skalní převis. Za nepříznivého počasí se pod ním můžeme ukrýt



Přírodní rezervace Getsemanka

Výlet v kostce

Oblast: Jižní Brdy

GPS start: Hutě pod Třemšínem

49.5926319N, 13.8067797E

Trasa: Hutě pod Třemšínem, Čertovo vřeteno, Getsemanka
mapy.cz/s/hocegesesu

Vzdálenost: 4,4 km

Typ: pro pěší a cyklisty

Náročnost: střední

Značení: zelená, lesní asfaltka, žlutá

Zajímavosti: nedaleko trasy tvrziště Hengst

před nepohodou, případně i ulehnout ke spánku. Nepřipravíme se tak o možnost sledovat tajemné noční rejdy čertů, o kterých se tu vypráví.

Vystoupáme-li odtud k jihu, lesem dorazíme ke známému vrcholu Kobylí hlava s tvrzištěm Hengst. Odtud pak můžeme po žluté pokračo-

vat přes Hřebence (788 m) a Křemel (790 m) k nejvyšší hoře Jižních Brd Třemšínu (827 m). Od Čertova vřetena je vzdálen jen asi 3 km.

Zajímavá je ovšem i cesta rovněž po žluté opačným směrem kolem boudy Roubenka. Nedaleko odtud překročíme říčku Kalici (Vlčavu) a zanedlouho dorazíme k Přírodní rezervaci Getsemanka. Jedná se o jednu z nejkrásnějších lokalit Jižních Brd, sloužící k ochraně přírodních původních horských bučin a suťových lesů, s celkovou plochou 28 hektarů. Pár set metrů dále po žluté najdeme další, o něco menší přírodní rezervaci, která se jmenuje Na Skalách. Ta místy připomíná prales s obrovskými starými buky pokrytými mechem a lišejníky.

Čertovo vřeteno a jeho blízké okolí patří k těm lokalitám Jižních Brd, kde můžeme na poměrně malé ploše a s minimálním úsilím uvidět mnoho zajímavého, a to po celý rok.

■ Jaroslav Hadrment



Rodinné tajemství, o kterém se nemluvílo

V některých rodinách se o osudech předků s dětmi mluví, v některých ne. Podobné to bylo i u Zuzany Bezunkové, pro kterou se poznávání vlastní minulosti stalo téměř detektivním pátráním.



Zuzana Bezunková se studentkami Waldorfské školy Příbram, které zaznamenaly její vyprávění.

Foto: Post Bellum

Zuzana Bezunková se narodila 28. ledna 1961 v Praze jako Fošenbauerová. Když byla větší, vyptávala se na minulost své rodiny za totality, ale o tom rodiče odmítali mluvit. Ani z prarodičů žádné informace nedostala, jen babička o tom občas mluvila, ale spíše žertovně a v jinotajích. Zuzana tušila, že je osud její rodiny komunistickou totalitou nějak poznamenán, ale byla vedená k tomu, že se nemá do ničeho plést, aby si nezpůsobila problémy. Těsně před revolucí podepsala Chartu 77, za což dostala doma hrozně vynadáno. Z nastupující svobody po roce 1989 byli doma všichni nadšení, přesto se o minulosti neodvážili mluvit. Zuzana před několika lety dostala od své sestřenice balíček dopisů, které jejich babička psala Zuzanině mamince Janě a jejímu bratrovi Jaroslavovi v 50. letech z vězení. Nerozuměla jim. Protože se ale otevřely i komunistické archivy, začala po osudech své rodiny pátrat na vlastní pěst. To, co nakonec zjistila, jí vyrazilo dech.

BYLO TO TĚŽKÉ PRO VŠECHNY

Všechno začalo u Zuzanina dědečka, právníka Jaroslava Rataje, který pracoval jako komisař politické správy. Po vítězném únoru v roce 1948 někde v hospodě žertem pronesl, že fotograf, který bude fotit Gottwaldův portrét, se bude muset hodně snažit, aby nebyl vidět jeho opilecký červený nos. Někdo ho udal, z práce ho vyhodili a navíc dostal krátký trest a pokutu. Aby po návratu z vězení nemusel nastoupit do tábora nucených prací na převýchovu, utekl v březnu 1950 do Německa, kde pracoval pro americkou CIC (kontrašpionážní sbor) pod jménem Jaroslav Rubeš.

Jeho manželka Milada, se kterou se rozvedl krátce po válce, strávila s dětmi léto 1949 u svého bratra v Žatci. Ten ji požádal, aby po návratu do Prahy předala jednomu muži vzkaz, což i přes počáteční protesty nakonec udělala. Zatkl ji 6. prosince 1949 v práci, aniž by dali komunikoliz v rodiny vědět. V procesu Vála a spol. byla

odsouzená na sedm let do vězení, kvůli špatnému zdravotnímu stavu ji propustili v roce 1954. Její dvě děti Jana a Jaroslav, kterým bylo tehdy jedenáct a sedm, vyrůstaly do roku 1951 u babičky, později u tety. „Muselo to pro ně všechny být hrozně těžké. Směli si psát dopisy, ale cenzurovali je a často záměrně zdržovali, třeba i dva měsíce. Můj strýc Jaroslav se vězení bál, tak tam za maminkou ani nechtěl chodit. Nesla to těžce, navíc měla rakovinu páteře, tak ani nebylo jisté, zda se z vězení vůbec vrátí domů.“

Když se Jaroslav Rataj v Německu dozvěděl, že je jeho žena zatčená, domníval se, že je to kvůli němu. Přesl tedy hranice zpět do Československa, aby se rodinu pokusil dostat na Západ, ale byl také zatčen a v roce 1951 odsouzen v procesu Srnský a spol. za velezradu a špionáž k osmnácti letům vězení, které si odseděl v různých uranových lágrech. Propuštěn byl na amnestii v roce 1962.

POSLEDNÍ TRAGÉDIE

Zuzanina maminka Jana neměla s tetou, která ji po dobu mamincina věznění vychovávala, nijak dobrý vztah. Ve čtrnácti letech odešla raději na internát a v Rudém Letově se vyučila soustružnicí. V roce 1958, když jí bylo osmnáct, se vdala za Miroslava Fošenbauera. Ten po válce studoval teologii, vedl Junáka a koncem 40. let vstoupil do řádu dominikánů v Olomouci. Když v roce 1950 zrušili komunisté všechny mužské řády, byl přesunut do Broumova. Tři roky strávil u Pomocných technických praporů. Po návratu z vojny pracoval jako dělník, studoval večerní gymnázium pro pracující a chodil ke kamarádovi Josefu Škrábkovi na bytové semináře. Čtyři měsíce po svatbě ho na jednom takovém semináři zatkl a odsoudili na tři roky do vězení, propustili ho na amnestii v roce 1960. O rok později se manželům Fošenbauerovým narodila Zuzana, ale manželství už zachránit nedokázali.

Posledním nešťastným momentem v životě Zuzaniny rodiny se stala smrt jejího strýce Jaroslava, který tragicky zemřel na vojně v roce 1964. Jeho žena právě čekala dítě.

Aby udržela paměť svojí rodiny živou, rozhodla se Zuzana zpracovat celý příběh pro svoje děti a vnoučata literárně. Jako knihovnice má ostatně k příběhům blízko, teď už i k tomu svému. Žije v Praze.

Wyprávění Zuzany Bezunkové zaznamenaly v rámci projektu Příběhy našich sousedů zásky-ně z Waldorfské školy Příbram Ema Benadová, Anežka Kotěrová, Linda Šlápotová a Zoša Štanderová pod vedením učitele Lubomíra Maška.

■ Magdaléna Sadravetzová
Post Bellum



Jaká je minulost zřícené budovy spořitelny z roku 1922

Dne 29. října 2022 se v příbramské Hailově ulici zřítla část domu č. p. 187/I, který přiléhá k budově radnice z roku 1893. Podívejme se na jeho historii.



Pohled z věže kostela sv. Jakuba staršího na současném náměstí T. G. Masaryka. V popředí vpravo budova někdejšího báňského ředitelství, vlevo radnice a za ní v ulici Hailova budova spořitelny.

Foto: V. Mathauser, 1971

Dnes velmi frekventovaná Hailova bývala pouze vedlejší ulicí. Někdy po polovině 19. století byla pojmenována po komisaři krajského úřadu Wolfgangu Juliovi baronovi z Schönau, který byl proslulý svou vášní pro okrašlování města, ovšem bez ohledu na majitele zkrášlovaného pozemku a bez předchozího odhadu nákladů. Baron z Schönau († 1853) prosadil také založení přilehlých městských sadů na takzvané Panské louce, začínajících u pivovaru a vedoucích až k nové Stře-
lovně.

VYHLEDÁVANÉ MĚŠTANSKÉ DOMY S HOSPODÁŘSTVÍM

Směrem k náměstí ústila Schönauova ulice na hojně používanou cestu kolem Záměčku do Trhových Dušníků. Tato „Dušnická“ cesta vedla okolo nárožní usedlosti, kterou kolem roku 1589 koupil rytíř Bohuslav Trmal z Tožic. Pak ji měl jeho bratr Mikuláš, od kterého ji roku 1606 koupil rytíř Hynek Vamberský starší z Rohatec a na Narysově pro svou manželku Kateřinu Vamberskou z Ratibořic. Nižší šlechta si totiž v Příbrami ráda kupovala takovéto měšťanské domy s vlastním hospodářstvím.

V srpnu 1647 byla Svatá Hora předána do správy Tovaryšstva Ježíšova. Jezuité potřebovali v Příbrami zázemí. Proto dne 9. března 1648 koupil představený jezuitského profesního domu na Malé Straně Martin Santino prostřednictvím úředníka podkomořího při deskách zemských Petra Wratislava z Mitrovic, z Nemyšle a na Jetřichovicích a Jana Václava

Častolára od Kateřiny Vamberské rozené Měděncové z Rohatec a Ratibořic, vdovy po Hynku (Ignáci) Vamberském z Rohatec, za hřbitovem na příbramském rynku nárožní dům (na místě současné radnice) se štěpnicí za 200 zlatých. Z nich dostala paní Vamberská 50 zlatých hned a zbytek jí měl být doplacen do roku 1649.

Teprve 8. srpna 1651 ale před purkmistra a konšely přišli s kupní smlouvou jezuité Bernard Hermann a dosavadní příbramský misionář, tehdy už nový svatohorský superior Jiří Konstanc, aby jim tento dům s štěpnicí městská rada zapsala do knih. V domě byl dříve šenk, obchod a jiné živnosti, které už se v něm coby v duchovní rezidenci provozovat nesměly, a tak byl dům po dobu pobytu jezuitů osvobozen od daní ve prospěch záduší, školy a stříbrných dolů. Nastěhovali se do něj 14. listopadu 1648 a bydleli v něm až do adventu roku 1664.

Dne 26. srpna 1687 prodali jezuité tento dům, stále zvaný Hynkovský po majiteli Hynku Vamberském a stojící proti domu Ludvíka Alise, krejčímu a pozdějšímu primátorovi Václavu Lorencovi za 200 zl. Po jeho smrti koupil roku 1721 v dražbě předlužený dům po potupně sesazeném představiteli města Martin Holeš. Za jeho rozlehlou zahradou byla stále proluka.

V roce 1820 vrátil Prokop Jaroška do nárožního domu hostinec. Na otisku mapy stabilního katastru z roku 1839 je ještě vidět, kam až Jaroškova zahrada patřila k hostinci sahala. Když byla v roce 1847 na protější straně ulice dokončena sousední budova vrchního horního úřadu - pozdějšího báňského ředitelství, jeho představení asi nepředpokládali, že zaměstnanci v kancelářích budou místo na nízkou střechu a zahrádku sousedního hostince hledět do oken radnice a městské spořitelny. Vzhledem k tomu, že směrem do ulice byly i kanceláře měřičů, kteří potřebují na svou práci dobře vidět, to byl asi problém, takže časem byl měřičký odbor přestěhován do světlejších prostor, jejichž okna směřovala do náměstí.

K HEROLTŮM NA PIVO, KULEČNÍK NEBO KUŽELKY

Od 11. ledna 1850 se v Jaroškově hostinci scházela osvětová Měšťanská beseda. Po Prokopovi



Hostinec U Heroltů, vpravo jsou vidět ze zahrady báňského ředitelství a synagoga.

Jaroškovi ho zdědila jeho vdova Kateřina Jarošková a v listopadu 1850 jejich syn František Jaroška. Od Františka Jarošky koupili v září 1851 tento dům s dvorkem, stájí a část stávající zahrady Vojtěchů a Kateřina Heroltovi. Hostinec zvaný již U Heroltů si záhy oblíbili jak bánští akademikové, tak studenti horní školy. Několikrát tu uspořádali svou největší slavnost - skok přes kůži - pořádanou u příležitosti přijetí nových studentů ke studiu začátkem každého školního roku. V hostinci se nacházel sál s kulečnickem a na zahrádce byla kuželna.

Zbývající část původní rozlehlé zahrady Prokopa Jarošky prodal teprve v únoru 1853 její dědic František Jaroška za 1000 zl. svému bratru Josefu Jaroškovi. Ten ji rozdělil na tři části resp. stavební parcely. Část sousedící se zahrádkou hostince prodal v roce 1853 Františku Hruškovi. Ten na něm hned postavil domek č. 540 (současné čp. 120/I), který po něm zdědili jeho potomci.

Na prostředním dílu, který Josef Jaroška také prodal, vyrostl nedlouho před rokem 1870 dům č. 539 (současné čp. 119/I). Příbramský měšťan a stavitel Josef Pelz se svou manželkou Josefou tento dům v září 1870 prodali Vilemině Fikarové z Dušníků.

Třetí díl zahrady se rozkládal západně od zahrady Vojtěcha Herolta, severně u zahrady Jana Adama, a východně a jižně u Pivovarské uličky. Josef Jaroška si na něm postavil v letech 1852-1853 dům č. 538 (současné čp. 118/I). Jaroškovi o tento dům pro dluhy přišli a v srpnu 1857 ho koupili již zmíněni manželé Josef a Josefa Pelzovi, kteří si na něj koncem roku 1861 nechali přenést várečné právo z domu č. 252 (zřejmě nové čp. 116/III). Na plánu pocházejícím z doby před rokem 1870 je tato situace dobře vidět.

Na podzim 1874 koupila várečný dům č. 538 (nyní čp. 118/I) v dražbě příbramská městská spořitelna a prodala ho začátkem 20. století c. k. hornímu radovi Antonínu Mixovi a jeho manželce Anně.

Když se příbramská městská spořitelna po jednání s představenstvem obce rozhodla, že je potřeba postavit pro obě instituce reprezentativní budovu, město v listopadu 1887 odkoupilo za 16 060 zlatých od Kateřiny Heroltové dům číslo 100 v tehdejší Arnoštově ulici se dvorkem a zahrádkou.

Pro tento účel město zároveň potřebovalo ještě sousední dům číslo 99 stojící blíž směrem k záměčku. Ten patřil Josefu Brožovi a jeho dědicům, pak Františku Podstatnému, Josefu Kubovi a od roku 1862 Prokopu Laimanovi, který ho v srpnu 1888 prodal městské spořitelně. Oba domy byly v roce 1888 zbořeny a na jejich parcelách byla podle návrhu architekta Vojtěcha Ignáce Ullmanna postavena nová budova radnice a městské spořitelny, otevřená v roce 1893. S nárůstem administrativy bylo třeba úřední budovu rozšířit a pro přístavbu bylo

KALENDÁRIUM

1. ledna 1953

V platnost vstoupil výměr o sloučení Březových Hor s Příbramí. Březové Hory se staly šestou čtvrtí města Příbram.

3. ledna 2003

Silný déšť a vítr zkomplikovaly život obyvatelům města. Voda zaplavila chodník u kruhového objezdu na Flusárně a vymlela hráz Příbramského potoka. Podemletá byla i státní silnice směrem na Kozičín. Vlivem silného větru se nebezpečně naklonil vánoční strom na náměstí T. G. Masaryka. Pro zachování bezpečnosti byl strom odstraněn.

7. ledna 1913

Skupina dvanácti školáků si hrála na rybníku Hořejší Obora a bavila se oblíbenou hrou zvanou „rupačka“. Běhali po slabém ledu a měli radost ze vznikajících prasklin. Slabý led se pod skupinou dětí prolomil. Čtyřem chlapcům se podařilo z vody vylézt, další čtyři byli zachráněni kolemjdoucími. Zbývající čtyři chlapci zmizeli pod ledem a postupně byli nalezeni utonulí.

14. ledna 1923

Vypukl požár v registratuře horního ředitelství, příčinou byl nejspíše nekrytý kahan. Požár se podařilo včas uhasit.

15. ledna 1933

Konalo se první utkání oddílu kanadského hokeje, vzniklého při Lyžařském klubu Příbram, na Hořejší Oboře. Lyžařský klub se utkal s Vysokoškolským klubem Příbram a prohrál 1:2.

27. ledna 1783

V kapli svatého Prokopa byl pohřben březohorský rychtář Josef Káš.

31. ledna 1863

Příbramský Sokol uspořádal první veřejné cvičení v sále Měšťanské besedy. Členové Sokola předvedli ukázky prostocviků, cvičení na náradí a šerm.

■ Tereza Pruchová

Státní oblastní archiv v Praze - Státní
okresní archiv Příbram



Ve střední části fotografie je patrná proluka za novou radnici, foceno asi v roce 1899.

Zdroj snímků (3×): SOkA Příbram

rozhodnuto využít stávající volný prostor včetně zahrádky za radnicí. V roce 1920 nakreslili plány na přístavbu Městské spořitelny příbramský stavitel Ing. Alois Eška a stavitel Ladislav Eška. Několikrát byl upravován hlavně návrh oken a hořejší části průčelí, na kterém byl nakonec místo plánované sochy kromě znaku umístěn i letopočet 1922, kdy byla nová část městské spořitelny dokončena. Dostala ale samostatné čp. 187/I.

SOLIDNĚ A BEZ ZBYTEČNÉHO LUXUSU

Budova měla na klienty působit solidním dojmem bez zbytečného přepychu. Měla štukové omítky, kuželky na fasádě, železobetonové stropy. Byly v ní ředitelna, záchody, vestibul se zdobnými články, hala, světlík. V ústřední místnosti byl krb - obložení amerických kamen, která byla i v přízemí a ředitelně. Regulační kamna se dávala do úředních místností, kachlová kamna do šatny, archivu a předsíně, ozdobnější kachlová kamna do zasedací síně. Místnosti byly vymalovány tzv. tonovou barvou, ředitelna a zasedací síň ale pěkným případně na míru navrženým vzorkem. Čalounické práce měly být z rezné látky s jednoduchou krajkou „na válečky tzv. Floss“, na oknech visely záclony. Budova měla rozvod vody a kanalizace: v přízemí v předsíni se nacházely tři klozety a u nich dvě emailové výlevky s mosaznými součástkami. Použila se cementová dlažba, pouze ve vestibulu byla terasová „ve vzorkách“. V šat-

ně byly hoblované podlahy, jinde se dělaly hrubé podlahy pod parkety. Součástí vybavení spořitelny tvořil samozřejmě trezor. Zřízeny byly také domácí telefony.

V původním rozpočtu nebylo pamatováno na plynové osvětlení. Zavedení plynu do přístavby povolila městská rada až v srpnu 1922. Město mělo svou vlastní plynárnu, plyn se vyráběl z uhlí. V reprezentačních místnostech byly mosazné lustry, pro osvětlení výplatních okének byla povolena pouze čtyři tzv. ramínka, vše s plynovými hořáky. Po několika letech byla do budovy zavedena elektřina.

Předpokládané náklady na celou přístavbu se v několika nabídkách vyšplhaly přes 600 000 Kč. Vzhledem k tomu, že se Ing. Alois Eška zastavil v říjnu 1921 na částce 584 000 Kč, zakázku zřejmě získal on.

Například za hodinu práce dělníka si účtoval 2 Kč 25 h, za zedníka 3 Kč 30 h, za sádraře 6 Kč. Tisícovka červených pálených cihel s dovozem stála 550 Kč, 100 kg cementu 80 až 95 Kč podle kvality, kubik kulatiny v lese stál 150-200 Kč, kg hřebíků 8 Kč, den práce s párem koní 100 Kč.

Na návrh ONV v Příbrami byla na počátku roku 1949 tehdejší Státní spořitelna Příbram sloučena v jeden podnik s Okresní hospodářskou záložnou s názvem Okresní spořitelna a záložna v Příbrami, od roku 1953 byl tento peněžní ústav přeměněn na Státní spořitelnu v Příbrami. Ulice tehdy nesla jméno kapitána Olesinského.

Za dob socialismu bylo průčelí budovy necitlivě zmodernizováno. Do této příbramské pobočky České státní spořitelny (druhá se nacházela na sídlišti) nebyl ani po úpravě vzhledem k silnému uličnímu provozu a nepohodlným schodům vyhovující vstup. Po výstavbě nové budovy pro tuto banku koupilo prázdný dům v roce 1998 město Příbram od České spořitelny. V roce 2008 ho prodalo soukromému vlastníkovi.

„Za hodinu práce dělníka si stavitel účtoval 2 Kč 25 h, za zedníka 3 Kč 30 h, za sádraře 6 Kč.“



■ Věra Smolová
SOA v Praze - SOkA Příbram



Psi k osvojení



Jenda: asi pětiletý kříženec jezevčíka, který byl odchycen 14. září v Lazci. Má veselou povahu, vhodný k domku se zahrádkou.



Bojar: zhruba dvouletý německý ovčák byl odchycen 14. září v Lazci. Je vhodný k domku se zahrádkou a ke zkušenému páníčkovi.



Kamil: přibližně sedmiletý kříženec loveckého psa je aktivní a dobře mu bude na zahradě s velmi dobrým oplocením.



Tomík: cirka pětiletý kříženec malého vzrůstu byl nalezen 23. listopadu v ulici Čs. armády. Zpočátku je bázlivý, po seznámení se ale chová přítulně a vesele.

Podrobnosti na webu utulekpribram.cz.

Město nabízí

Prostory k pronájmu:



součástí pozemku p. č. 4239/24, v k. ú. Příbram;

- pronájem prostor o celkové výměře cca 150,56 m² v budově č. p. 129, ul. Školní v Příbrami VIII, která je součástí pozemku p. č. 4239/24, v k. ú. Příbram;
- pronájem budovy č. p. 7 v obci Příbram, v části obce Žežice, která je součástí pozemku parc. č. 1, v k. ú. Žežice;
- pronájem místnosti o výměře 22 m² ve 2. nadzemním podlaží budovy č. p. 1, nám. T. G. Masaryka, v Příbrami I, která je součástí pozemku parc. č. 599/1 v k. ú. Příbram;

- pronájem místností o celkové výměře 53,33 m² v 1. nadzemním podlaží v levé části budovy č. p. 400 v ul. Legionářů v Příbrami VII. Budova je součástí pozemku p. č. st. 1306 v k. ú. Březové Hory;

- pronájem prostor o celkové výměře cca 76 m² budovy č. p. 537, ulice Bratří Čapků v Příbrami VII, která je součástí pozemku p. č. st. 1165, v k. ú. Březové Hory;

- pronájem budovy č. p. 144, ul. Školní v Příbrami VIII, která je součástí pozemku p. č. 4239/20, v k. ú. Příbram.

Více informací na úřední desce.

Vývěsní plochy k pronájmu:

- vývěsní skříňka, umístěná v Riegrově ulici v Příbrami I, na pozemku p. č. 648/19 v k. ú. Příbram;



- vývěsní skříňka, umístěná v ulici Na Příkopech v Příbrami I, na zděném oplocení, pozemek p. č. 31. v k. ú. Příbram.

Město dále nabízí ke krátkodobému pronájmu:



- jednací sál, nám. T. G. Masaryka 121, Příbram I, nájemné činí 1300 korun akce do jedné hodiny včetně, každá

další i započatá hodina 200 korun. Cena za úklid je 850 Kč. Ceny jsou včetně DPH;



- jednací místnost ve 2. nadzemním podlaží vlevo ve 2. pavilonu v levé části areálu v Příbrami VII, Žežická 193, nájemné činí 185 korun za každou i započatou hodinu. Cena je včetně DPH.

Více informací: Iveta Kupčíková (OSM)

na e-mailu iveta.kupcikova@pribram.eu, tel. 318 402 568. **Barbora Slámová (OSM)** na e-mailu barbora.slamova@pribram.eu, tel. 318 402 521.

| POMŮCKY: IBL, SKULA, ERAM | SMAŽ, BRAMBO-ROVY, LUPINEK | ZAKULA-CENÍ | 1. DÍL TAJENKY | ◆ | MPZ VIETNAMU | CITO-SLOVCE UDIVU | ESKY-MACKÉ OBYDLÍ | HORSKÉ JEZERO | ◆ | INIC. HERCE SKOPALA | PODNOS | 2. DÍL TAJENKY | OTVOR VE ZDI | ANGL. NAKLAD | |
|---------------------------|----------------------------|-------------------------|----------------|-------------------------|---------------------------------------|------------------------|--|------------------------|--|-----------------------------|--------|----------------|--------------|-------------------------|-----------|
| PĚSTITEL-STVÍ | | | | ANEKDOTA | | | | | STONEK | | | | | | |
| NÁŠ SLOVNÍ-KÁŘ | | | | ČESKÝ DIRIGENT VLAS | | | | | MALÉ SAKO STŘEDO-MOŘSKÝ JEHLIČNAN | | | | | | |
| TENKÝ KOVOVÝ PLÁT | | | | | PTAČÍ VĚZENÍ MUZSRE Jméno (13.4.) | | | | HODNOTA V PENĚZÍCH ČESKÝ FILM REŽISÉR | | | | | | |
| OBYDLÍ | | | | | ETAPA ANEBO (ZAST) | | | | | POKOLENÍ DOMÁCKY IVA | | | | | |
| ◆ | JEDNOTKA CHŮZE | ZERO MÍSTO KLIDU | | | | | POKLES HLADINY MOŘE RECKÝ BUH VÁLKY | | | | | | JMÉNO PSA | ROSTLINA CIZO-KRAJNÁ | |
| ZISKANÁ ZA PENIZE | | | | | | | | ŘADIT DRAVÍ PTAČÍ | | | | | | | |
| ČÁST OBRAZU | | | | PŘÍTMÍ BLUŽE K ZEMI | | | | | DÍRA (ZAST.) STESK | | | | | | |
| TRIKYSLÍK | | | | | BERTOLD (DOMÁCKY) HL. MĚSTO ITÁLIE | | | | AMERIČAN (SLANG.) ZMÁTEK | | | | | | |
| HERETIK | | | | | | UCHO ZVÍRETE STEJNÝ | | | | PYTLÁCKÉ NÁSTRAHY TVŮRCE | | | | | |
| ◆ | DOMÁČÍ PTAČÍ | ZAČLENIT SE OHMATÁNÍ | | | | | NEWTO-NOVO JMÉNO ZVÍRECI NOHA | | | | | | | PODNIK V HRADCI KRALOVÉ | DRUH KEŘE |
| LOV | | | | MÝTINA DO TOHO MÍSTA | | | | DÍLEK POHYB KYVADLA | | | | | | | |
| ZNÁT | | | | | STUDENT TAHLE | | | | DRUHOVÁ ČÍSLOVKA SPZ LUČENEC | | | | | | |
| DOTÝKAT SE | | | | | | OKVĚTNÍ PRAŠEK | | | | JINAK | | | | | |
| ZNAČKA AUTOBA-TERII | | | | | | PRAŽSKÁ SPZ | | | | POKR-MOVÝ TUK | | | | | |

Vážení čtenáři, přinášíme vám pranostiku na prosinec. Tajenka ze zpravodaje č. 12/2022: Vánoce bez sněhu přináší velikou noc sněžnou. Knihu vyhrává Jitka Smíšková. Kniha je připravena v redakci k vyzvednutí.

Vyluštěnou tajenku můžete poslat e-mailem na adresu: kahan@pribram.eu. Čtenář/ka, jehož/jejíž správně vyluštěná tajenka bude doručena jako osmá v pořadí, od nás dostane pěknou knihu.

V přípravě: Bílá stopa v Brdech

V případě dobrých sněhových podmínek upraví Městské lesy pomocí stopovače dva okruhy v Orlově a Kozičíně a státní podnik VLS v blízkosti protipožárního příkopu kolem Toku.



Podrobnosti, datum spuštění a mapa tras: brdyapodbrdsko.cz

inzerce

CHCETE BÝT INFORMOVÁNÍ O DĚNÍ VE MĚSTĚ? REGISTRUJTE SE DO INFOSERVISU MĚSTA PŘÍBRAM.

Registrace on-line na infoservis.pribram.eu nebo pomocí formuláře na MěÚ Příbram, v Knihovně Jana Drdy, Infocentru a v aquaparku.



NÁM. T. G. MASARYKA 121

6. 1. 15.00 Tříkrálový průvod

PŘÍBRAM, KPT. OLESINSKÉHO 74

13. 1. 11.00 Slavnostní odhalení pamětní desky Františku Závorkovi, hrdinovi protinacistického odboje ve 2. světové válce

DIVADLO A. DVOŘÁKA – VELKÁ SCÉNA

7. 1. 19.00 Jistě, pane ministře

10. 1. 17.00 Jentl

12. 1. 19.00 Jistě, pane ministře

13. 1. 16.00 Sex noci svatojánské

17. 1. 16.00 Jistě, pane ministře

18. 1. 19.00 Dva nahatý chlapi

19. 1. 19.00 Sex noci svatojánské

23. 1. 19.00 DNA

25. 1. 19.00 Maryša

26. 1. 19.00 Caveman

4. 2. 19.00 Marie Rottrová

DIVADLO A. DVOŘÁKA – MALÁ SCÉNA

20. 1. 19.00 Splašené nůžky

22. 1. 15.00 Pohádky do kapsy

31. 1. 19.00 Zahraj to znovu, Same

DIVADLO A. DVOŘÁKA – ESTRÁDNÍ SÁL

6. 1. 19.00 Maturitní ples SPŠ a VOŠ Příbram

13. 1. 19.00 Maturitní ples Gymnázia pod Svatou Horou

14. 1. 20.00 Myslivecký ples

20. 1. 19.00 Maturitní ples SPŠ a VOŠ Příbram

28. 1. 20.00 Divadelní ples

3. 2. 19.00 Maturitní ples SOU Dubno

4. 2. 19.00 Maturitní ples OA a VOŠ Příbram

DIVADLO A. DVOŘÁKA – KINO

5. 1. 19.00 Operace Fortune: Ruse de guerre

6. 1. 17.00 Princezna zakletá v čase 2

6. 1. 20.00 Piargy

7. 1. 16.00 Kocour v botách: Poslední přání

7. 1. 19.00 Avatar: The Way of Water – 3D

8. 1. 16.00 Vánoční příběh

12. 1. 19.00 M3GAN

13. 1. 17.00 Kocour v botách: Poslední přání

13. 1. 20.00 Whitney Houston: I Wanna Dance with Somebody

14. 1. 16.00 Úžasný Mauric

14. 1. 19.00 M3GAN

15. 1. 16.00 Avatar: The Way of Water

DIVADLO A. DVOŘÁKA – D-KLUB

5. 1. 19.00 Kavárna U Nulté hodiny s Tatjanou Medveckou

30. 1. 19.00 Jitka Smutná a Tereza Nekudová

DIVADLO A. DVOŘÁKA – FOYER

24. 1. 17.30 Guitarra Cantate

KNIHOVNA JANA DRDY

4., 11., 18. a 25. 1. Čtení z francouzské literatury. Čte Stanislav Sloup

4., 11., 18. a 25. 1. Deskové hry s Bárou

11. 1. 18.00 Česko-evropská reakce na dění na Ukrajině. Přednáška Pavla Havlíčka z Asociace pro mezinárodní otázky (AMO)

23. 1. 17.00 Devět mexických států. Pozoruhodné cestovatelské vyprávění Karolíny Kilhofové a Denisy Zmeškalové

30. 1. 16.30 Setkání genealogů

31. 1. 8.30 a 10.00 Rukavička. S knížkou do života/BookStart. Setkání mrňat a rodičů nad pohádkou

SVATÁ HORA

1. 1. 14.00 Zpívání u jesliček

4. 1. 17.30 První povídání s promítáním O svatohorských dolech a vodách

5. 1. 18.00 Tříkrálový koncert Vepřekova smíšeného sboru

GALERIE FRANTIŠKA DRTIKOLA

2. 12.–8. 1. Příbramské betlémy (vystavuje Hornické muzeum)

19. 1. Vernisáž výstavy Martin Zet – Olovo

20. 1.–12. 3. Výstava Martin Zet – Olovo

SENIOR POINT

16. 1. Informační schůzka

17. 1. Turnaj v šipkách

20. 1. Anděl strážný

23. 1. Přednáška Dobrovolnictví

24. 1. Turnaj v bowlingu

31. 1. Turnaj v bowlingu

DŮM DĚTÍ A MLÁDEŽE

12. 1. 16.00–17.30 Tvořivé odpoledne: Výroba kalendáře

14. 1. 9.30–12.00 Deskohraní

28. 1. 9.30–12.00 Deskohraní

JUNIOR KLUB

8. 1. 17.00 Minidisco

18. 1. 17.00 Náruč severu – přednáška

20. 1. 20.00 Tygroo a Party Balkan Band

POJISTKA CLUB

6. 1. DnB event

28. 1. Forest Blunt – rap

PB BOWLING KLUB

14. 1. Koncert kapel Soukromey pozemek a Zaseklý stroje

21. 1. Koncert kapel Vrch, Uninvited, Knírek

SPORTOVNÍ HALA – VOLEJBAL EXTRALIGA

14. 1. 17.00 Euro Sitex Příbram - Beskydy

21. 1. 17.00 Euro Sitex Příbram – VK Dukla Liberec

28. 1. 17.00 Euro Sitex Příbram – SK Volejbal Ústí nad Labem

SOKOLOVNA PŘÍBRAM

20. 1. 19.00 Ples Kovohutí

21. 1. 19.00 Ples Cechu příbramských horníků a hutníků

27. 1. 19.00 Maturitní ples SZŠ a VOŠ Příbram

3. 2. 19.00 Maturitní ples SZŠ a VOŠ Příbram

DNY OTEVŘENÝCH DVEŘÍ ŠKOL

4. 1. 13.00–16.00 ISŠ HPOS Příbram

12. 1. 15.30–17.00 SPŠ a VOŠ Příbram

14. 1. 8.00–11.00 Gymnázium, Příbram – pracoviště Legionářů

14. 1. 10.00–13.00 Gymnázium, Příbram – pracoviště Balbínova

21. 1. 9.00 OA a VOŠ Příbram

30. 1. 14.00–17.00 SZŠ a VOŠ Příbram: Den zdravotnické školy

FIT SENIOR, NA PŘÍKOPECH 103

3. 1. 14.00 Setkání pletařek

3. 1. 16.00 Hubnoucí skupina

11. 1. 10.00 Klub Makovička

17. 1. 14.00 Setkání pletařek

20. 1. 10.30 Zpívání s kytarou

24. 1. 14.00 Přednáška – nadužívání léků

**Rozhodují
činy.**



Kaufland

**Za poslední rok
jsme společně s vámi
darovali více než**

60 000 000 Kč

Děkujeme vám!